

Reykjavík 20.02.2019

Borgarráð Reykjavíkur

Tjarnargötu 11
101 Reykjavík

Hér með sendist útskrift úr gerðabók skipulags- og samgönguráðs frá 20. febrúar 2019 varðandi eftirfarandi mál.

Aðalskipulag Reykjavíkur 2010-2030, iðnaður og önnur landfrek starfs

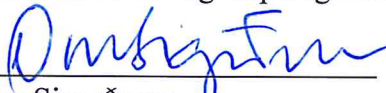
Að lokinni kynningu er lögð fram að nýju drög umhverfis- og skipulagssviðs að breytingu á aðalskipulagi Reykjavíkur 2010-2030 varðandi Iðnað og önnur landfrek starfsemi dags. í júní 2018. Einnig er lögð fram drög að umhverfisskýrslu dags. júní 2018. Kynning stóð til og með 23. ágúst 2018. Eftirtaldir sendu inn umsagnir: Umhverfisstofnun dags. 21. ágúst 2018, Faxaflóahafnir dags. 23. ágúst 2018, SORPA dags. 23. ágúst 2018, samtök sveitarfélaga á höfuðborgarsvæðinu dags. 24. ágúst 2018, Seltjarnarnesbær dags. 29. ágúst 2018, Vegagerðin dags. 4. september 2018 og skrifstofu umhverfisgæða dags. 27. nóvember 2019.

Jafnframt er lögð fram tillaga að breytingu á aðalskipulagi Reykjavíkur 2010-2030 varðandi Iðnað og önnur landfrek starfsemi dags. í febrúar 2019 og umhverfisskýrsla VSÓ ráðgjafar dags. í febrúar 2019

Samþykkt að auglýsa framlagða tillögu samkvæmt 31. gr. skipulagslaga nr. 123/2010, ásamt umhverfisskýrslu sbr. lög nr. 105/2006 um umhverfismat áætlana. .

Vísað í borgarráð

F.h. umhverfis- og skipulagssviðs

Örn Sigurðsson

Fylgiskjöl: Tillaga dags. febrúar 2019 ásamt umsögnum og ath.semendum, vistað undir.

AÐALSKIPULAG REYKJAVÍKUR 2010-2030

Iðnaður og önnur landfrek starfsemi

Landnotkun iðnaðar- og athafnasvæða (I og AT)
Breytt afmörkun og skilgreiningar (valkostir)

Tillaga að breytingu á aðalskipulagi

Auglýsing tillögu samkvæmt 31. gr. skipulagslaga nr. 123/2010, ásamt umhverfisskýrslu sbr. lög nr. 105/2006 um umhverfismat áætlana

Reykjavíkurborg
Umhverfis og skipulagsvið

Breyting nr. 26
Febrúar 2019

Efnisyfirlit

1. Forsendur og gildandi aðalskipulag	3
2. Markmið	7
3. Stöðumat og mótun valkosta	8
4. Breytingartillögur -valkostir	9
5. Umhverfismat.....	14
6. Samræmi við svæðisskipulag höfuðborgarsvæðisins.....	14
7. Afgreiðslu- og kynningarferli	14
8. Viðaukar.....	14
Viðauki A: Mat á landþörf víkjandi iðnaðar á miðsvæðum og í blandaðri byggð	16
Viðauki B: Iðnaðar- og athafnasvæði. Yfirlit yfir höfuðborgarsvæðið (VSÓ-ráðgjöf, 4. maí, 2018)	19
Viðauki C: Umsagnir	20

1. Forsendur og gildandi aðalskipulag

Í stefnu aðalskipulags Reykjavíkur 2010-2030 (AR201-2030) er gert ráð fyrir að iðnaðarstarfsemi, á eldri atvinnusvæðum sem hafa miðlæga legu, víki fyrir þéttari og blandaðri byggð. Það er í takti við megin markmið um sjálfbæra borgarþróun og vistvænar samgöngur, að landfrek atvinnustarfsemi þar sem fá störf eru á fermetra lands, víki til útjaðra byggðarinnar. Það er einnig mikilvægt til þess að draga úr neikvæðum umhverfisáhrifum iðnaðarstarfsemi á nálæga byggð.

Iðnaður hefur verið víkjandi starfsemi í vesturhluta borgarinnar undanfarna áratugi. Það er raunar í eðli borgarþróunar að landfrek starfsemi og önnur starfsemi sem fellur illa að íbúðarbyggð og blandaðri byggð, víki til jaðra þéttbýlisins. Markaðslögmálin og verð á landi ýta almennt einnig undir þessa þróun. Til að ná markmiðum um sjálfbæra landnýtingu, þéttingu og endurnýjun byggðar á miðlægum svæðum er ýtt enn frekar á slíka þróun með stefnumörkun í skipulagsmálum. Landnotkun einstakra atvinnusvæða er því endurskilgreind í tíma og sett ákvæði um að slík starfsemi skuli vera víkjandi. Það getur verið vandasamt að fylgja slíkum ákvæðum eftir, t.a.m. vegna endurnýjunar starfsleyfa fyrirtækja sem eru í fullum rekstri, sérstaklega þegar undirbúningur skipulagsbreytinga og umbreyting svæða á sér stað á löngum tíma.

Stefna aðalskipulagsins í þessum efnum birtist í kaflanum *Skapandi borg*.¹ Þar segir í inngangi (bls. 47):

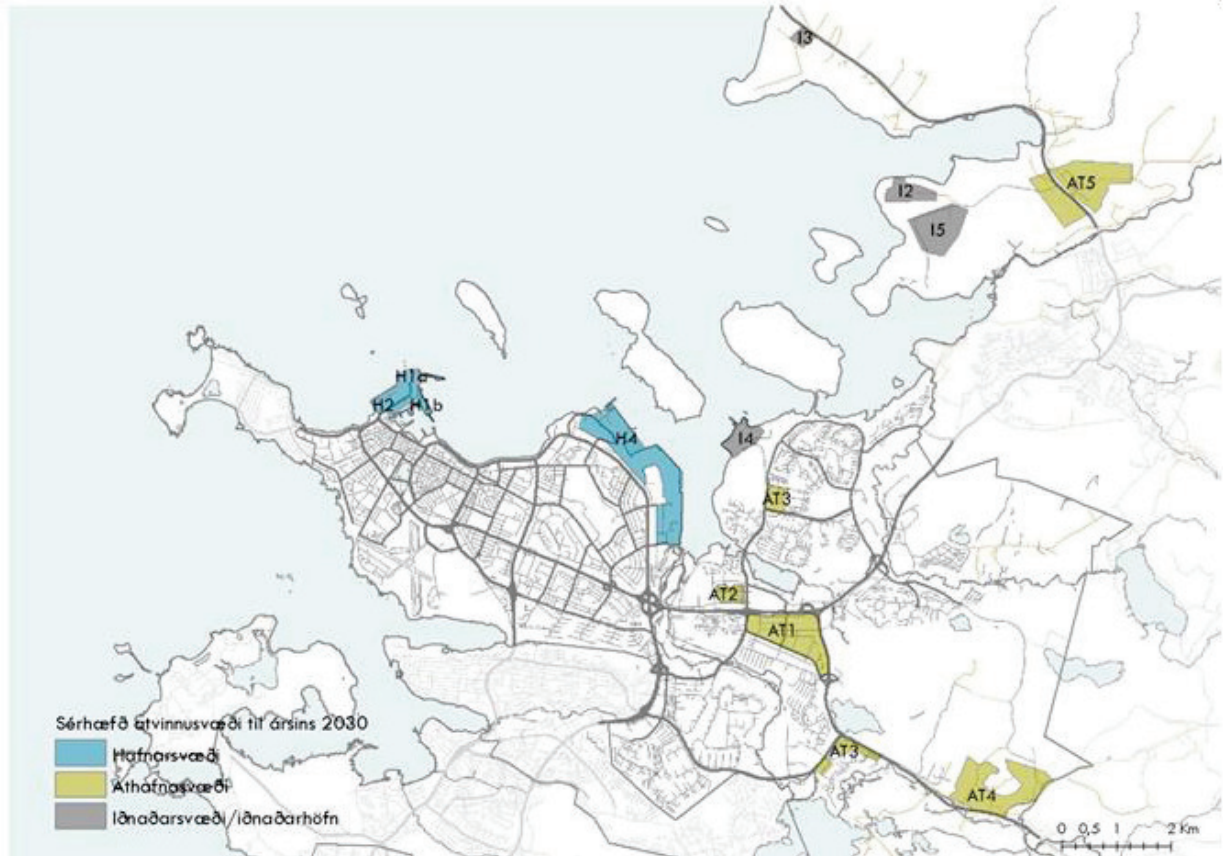
„Nýjum atvinnusvæðum í útjaðrinum, í Hólmsheiði og á Esjumelum, er ætlað að taka við landfrekri atvinnustarfsemi, meðal annars þeirri sem nú er á miðlægum atvinnusvæðum. Lögð verði áhersla á uppbyggingu athafnasvæðisins á Esjumelum á næstu árum. Síðar á skipulagstímabilinu verði hugað að deiliskipulagningu og uppbyggingu á athafnasvæðinu í Hólmsheiði. Grófri og mengandi starfsemi verður hugsanlega komið fyrir á nýju iðnaðarsvæði á Álfsnesi.“

Mat á landþörf nýrra atvinnusvæði í aðalskipulaginu byggist annars vegar á forsendum um væntan vöxt borgarinnar, vegna íbúafjölgunar, fjölgunar starfa og atvinnuþróunar til ársins 2030. Í forsendum atvinnustefnu AR2010-2030 er gengið útfrá því að vægi iðnaðar í atvinnulífi borgarinnar dragist heldur saman, líkt og þróunin hefur verið undanfarna áratugi. Það þýðir að nettóaukning iðnarhúsnæðis og vörugemysla er ekki mikil í samanburði við verslunar-, þjónustu- og skrifstofuhúsnæði. Landþörf nýrra atvinnusvæða fyrir iðnað ræðst því ekki mikið af stækkun borgarsamfélagsins. Hinsvegar er landþörf nýrra atvinnusvæða metin útfrá þeirri iðnaðarstarfsemi sem þarf að víkja á endurskipulögðum atvinnusvæðum, sem flest eru skilgreind sem miðsvæði eða íbúðarbyggð í stefnu aðalskipulagsins. Hér er í raun um landþörf núverandi fyrirtækja sem þurfa að finna sér nýjan stað í borginni eða á höfuðborgarsvæðinu. Mesta áskorunin er venjulega að finna þeim fyrirtækjum stað sem eru landfrek, mögulega hafnsækin, hafa líklega mengun í för með sér og/eða önnur umhverfisáhrif sem skapa óánægju í nágrenninu. Þrýstingur skapast fyrst á flutning slíkra fyrirtækja af væntanlegum byggingarsvæðum. Áskorunin felst ekki síst í því að finna nýja framtíðar staðsetningu sem hentar viðkomandi starfsemi og líkur eru á að starfsemi sé í sátt við nærliggjandi byggð. Iðnaði, sem er ekki líklegur til að hafa mengun í för með sér, er ekki landfrekur eða óþrifalegur, er venjulega auðveldar að finna annan stað, á nýju athafnasvæði eða með þéttingu á öðru atvinnusvæði.

Í forsendum aðalskipulagsins er gengið útfrá því að landþörf iðnaðarstarfsemi og vörugemysla sé einkum mætt á eftirfarandi svæðum á tímabilinu til 2030 (sjá mynd 1 og töflu 1), sbr. skilgreiningar svæðanna í kaflanum *Skapandi borg*, bls. 58-59:

---

¹ Hér er stuðst við undirritaða útgáfu AR2010-2030, sjá aðalskipulag.is

1. mynd. Helstu iðnaðar-, hafnar- og athafnasvæði í gildandi aðalskipulag (mynd 8, bls. 59).

AT4. Athafnasvæði í Hólmsheiði við Suðurlandsveg

Einkum gert ráð fyrir landfrekri starfsemi sem hefur óverulega mengunarhættu í för með sér. Lögð verði áhersla á þrífalega og umhverfisvæna starfsemi, svo sem léttan iðnaði, gagnaver, matvælaíðnað, vörugeymslur og umboðsverlanir og önnur umhverfisvæn iðnaðarstarfsemi.

AT5. Esjumelar–athafnasvæði við Vesturlandsveg

Fyrst og fremst iðnaður og önnur starfsemi sem ekki hefur teljandi mengunarhættu í för með sér, s.s. verkstæði, gagnaver og vörugeymslur.

I2. Álfsnes-Kollafjörður

Einkum gert ráð fyrir hafnsækinni iðnaðarstarfsemi sem er landfrek og krefst vinnslusvæðis utanhúss. Gert er ráð fyrir lítilli höfn við Kollafjörð (sjá H6), en annars er iðnaðarstarfsemi ríkjandi landnotkun á svæðinu. Sjá nánar *Skipulag borgarhluta. Kjalarnes*.

Einnig var ger ráð fyrir að athafnastarfsemi gæti aukist á núverandi svæðum, einkum í Hálsum (AT1):

AT1, AT2. Hálsar, Höfðar; AT3. Gylfaflöt, Smálönd, Norðlingaholt

Fyrst og fremst léttur iðnaður, sem ekki hefur í för með sér mengun, verkstæði, umboðs- og heildsverlanir, skrifstofur tengdar umræddri starfsemi, þjónusta og rýmisfrek verslun, svo sem bílasölur.

Ennfremur var gert ráð fyrir að iðnaðarstarfsemi gæti verið í Gufunesi hluta skipulagstímabilsins og heimilt að vera með iðnaðarstarfsemi í Sundahöfn (H4):

I4. Gufunes

Einkum gert ráð fyrir starfsemi á sviði endurvinnslu og meðhöndlunar úrgangs. Þessi starfsemi er þó víkjandi á svæðinu og stefnt er að breyttri landnotkun í Gufunesi þegar líður á skipulagstímabilið með blandaðri byggð og þrífalegri starfsemi. Sjá einnig H5.

Tafla 5. Sérhæfð atvinnusvæði í AR2010-2030

Nettóaukning byggingarmagns atvinnuhúsnæðis (m²).
Vikmörk byggingarmagns fyrir einstök svæði +/-20%. Eingöngu sýndar stærðir fyrir ný svæði (bindandi stefna).

	Svæði ha	Aukning byggingarmagns (fullbyggt)	Áætluð aukning til 2030 (nettóaukning)*
Hálsar-Höfðar (AT1, AT2)		180.000	50.000
Gylfaflöt (AT3)		30.000	10.000
Hólmsheiði (AT4)	102	300.000	50.000
Esjumelar (AT5)	113	150.000	75.000
Örfirisey (H1a, H1b)		25.000	15.000
Örfirisey (H2)		25.000	15.000
Sundahöfn (H4)		150.000	60.000
Gufunes (I4, H5)			
Álfsnes-Kollafjörður (I2, H6)	27	50.000	25.000

*Nettóaukning. Ekki bindandi tala. Til viðmiðunar, m.a. vegna umferðarsþáa og samræmis við svæðisskipulagið 2024.

Tafla 1. Áætlað byggingarmagn á helstu iðnaðar-, hafnar- og athafnasvæði í gildandi aðalskipulag (5, bls. 59).**H4. Sundahöfn (Klettasvæði, Vogabakki og Kleppsvík)**

Fjölbreytt flutningahöfn með farmstöðvar, gámvelli, vörugeymslur og vörudreifingu. Einnig aðstaða fyrir skemmtiferðaskip. Starfsemi sem fellur undir skilgreiningu athafnasvæða, sbr. skipulagsreglugerð er almennt heimil. *Einnig má gera ráð fyrir starfsemi sem fellur undir iðnaðarsvæði, sbr. skipulagsreglugerð, en tilgreina þarf þá starfsemi sérstaklega í deiliskipulagi.* Ekki er gert ráð fyrir frekari uppbyggingu smásöluverslunar á svæðinu.

Iðnaðarstarfsemi er einnig heimil á sérhæfðu iðnaðarsvæði Sorpu á Álfsnesi (I5).

Iðnaðarstarfsemi sem er óþrífaleg, landfrek og mögulega mengandi átti einkum að staðsetja á svæði I2, við Kollafjörð. Þau fyrirtæki sem einkum voru höfð í huga voru efnisvinnslufyrirtæki eins og Björgun, steypustöðvar, malbikunarstöðvar og endurvinnslufyrirtæki eins og Hringrás. Flest þessara fyrirtækja þurfa helst að njóta nálægðar við höfn og sum hver njóta þess að vera í nálægð hvert við annað. Því var lögð áhersla á að slíkt iðnaðarsvæði yrði í nálægð við höfn eða væri jafnframt hafnarsvæði. Eins og kemur fram í texta aðalskipulagsins þá hefur ávallt verið ákveðin óvissa um nýtingu þessa svæðis við Kollafjörð, einkum tímasetning mögulegrar nýtingar. Ljóst er einnig að gerð atvinnulóða á svæðinu kallar á mikla landmótun og stórtækt inngrip í náttúrulegt landslag. Með landmótuninni á norðanverðu Álfsnesi áttu þó vinnast tvennt, annars vegar að skapa heildstætt svæði fyrir óþrífalega iðnaðarstarfsemi sem yrði að mestu í hvarfi frá nálægri byggð og hinsvegar að leggja til efni vegna framkvæmda við Sundabraut.

Önnur iðnaðarstarfsemi, sem hefur óverulega mengunarhættu í för með sér, smærri og stærri fyrirtæki, landfrek sem og léttur iðnaður átti einkum að finna stað á skilgreindum athafnasvæðum á Esjumelum og í Hólmsheiði og mögulega einnig með þéttingu byggðar í Hálsahverfinu.

Eftirfarandi forsendur hafa breyst síðan aðalskipulagið var staðfest fyrir 4 árum:

- Óvissa um nýtingu iðnaðar- og hafnarsvæðis (I2) við Kollafjörð hefur aukist. Tímasetningar á framkvæmdum við Sundabraut liggja ekki fyrir. Ekki er talið forsvaranlegt að ráðast í efnistöku og landmótun á umræddu svæði, sem hefur mikil umhverfisáhrif í för með sér, nema í tengslum við stórframkvæmd eins og Sundabraut. Landmótun og hafnargerð á svæðinu er einnig tímafrek og kostnaðarsöm og ljóst að langan tíma tekur að gera svæðið byggingarhæft. Svæðið er því ekki talið henta Björgun, ekki síst vegna tímaþáttarins, og er nú stefnt á að finna starfsemi Björgunar annan stað (sjá aðalskipulagsbreytingu í vinnslu, Álfsnesvík, adalskipulag.is). Með þeirri ákvörðun hafa forsendur um mögulega nýtingu svæðisins breyst allnokkuð.
- Þróun blandaðrar byggðar í Gufunesi, sem boðuð var í aðalskipulaginu, hefst nokkuð fyrr en áætlað var. Lögð hefur verið fram tillaga um breytta landnotkun í Gufunes, þar sem hluti svæðisins er breytt í miðsvæði (adalskipulag.is). Stærri hluti svæðisins er þó, að sinni, iðnaðarsvæði áfram. Í Gufunesi eru til húsa m.a. endurvinnslustöðvar eins og Íslenska Gámafélagið, sem samkvæmt skipulagsreglugerð á almennt heima á iðnaðarsvæðum eða með sérskilmálum á athafnasvæðum.
- Aukinn þungi hefur verið settur á þróun blandaðrar byggðar í Elliðaárvogi og Ártúnshöfða. Það stafar meðal annars af áframhaldandi óvissu um tímasetningu losunar byggingarlands í Vatnsmýri. Það skapar meiri þrýsting á flutning landfrekrar og grófrar iðnaðarstarfsemi úr Ártúnshöfðanum.
- Þröngt er orðið um land og lóðir í Sundahöfn, en samkvæmt stefnu aðalskipulagsins er mögulegt að setja niður grófa iðnaðarstarfsemi innan hafnarinnar, samkvæmt ákvörðun í deiliskipulagi.

Í ljósi þessa er tímabært að endurmeta landþörf iðnaðarstarfsemi í borginni og skilgreiningar einstakra atvinnusvæða í aðalskipulaginu. Við mat á landþörfinni þarf í fyrsta lagi að horfa til þarfa grófrar og landfrekrar iðnaðarstarfsemi, í öðru lagi til sérhæfðrar starfsemi eins og endurvinnslustöðva sem geta verið landfrekar og í þriðja lagi almennrar iðnaðarstarfsemi, léttis iðnaðar og vörugeymsla. Lauslega áætlað er landþörf grófrar iðnaðarstarfsemi og þeirrar sem er hafnsækin um 20-30 ha² og kallar slík starfsemi á skilgreiningu sérhæfðra iðnaðarsvæða. Landþörf endurvinnslufyrirtækja er einnig töluverð en slíka starfsemi er auðveldar að finna stað innan almennrar atvinnusvæða. Greining á landþörf þrífalegri og léttari iðnaðar, sem víkur af miðsvæðum þar sem þétting er fyrirhuguð,³ bendir til þess að atvinnusvæði í gildandi aðalskipulagi séu vel rúmgóð og geti tekið við þeirri starfsemi auk þess að mæta framtíðarvexti iðnaðar og vörugeymsla (sjá Viðauka A). Þetta á einkum við um starfsemi sem sámir sér á athafnasvæðum en síður um þá starfsemi sem ber, samkvæmt skipulagsreglugerð, að vera á iðnaðarsvæðum. Í fljótu bragði er of lítið landrými ætlað fyrir iðnaðarsvæði en athafnasvæðin virðast vera mjög rífleg til lengri framtíðar. Þetta stafar m.a. af því að bæði Esjumelar og Hólmsheiðar eru með nokkuð þröngar skilgreiningar og miðast einkum við flokkinn athafnasvæði eins og hann kemur fyrir í skipulagsreglugerð. Þetta gerir það að verkum að þessi svæði geta tæplega tekið við iðnaðarstarfsemi, að óbreyttu skipulagi, sem er mjög gróf eða óþrífaleg og getur haft mögulega mengun í för með sér.

² Horft til þeirra fyrirtækja sem nú eru staðsett innan Reykjavíkur

³ Á mörgum miðsvæðum verður þó léttur iðnaður og ýmis þjónustuiðnaður eins og verkstæði, áfram mögulegur.

Megin viðfangsefni breytingartillögu var að endurmeta stefnu um einstök atvinnusvæði í ljósi nýrrar stöðu og á grundvelli heildstæðrar greiningar á iðnaðar- og athafnasvæðum á höfuðborgarsvæðinu öllu, sem VSÓ-Ráðgjöf var falið að vinna. Óvissa um svæði I2 við Kollafjörð, er megin ástæða þess að huga þarf að þessum breytingum. Því þarf að huga að staðsetningu grófari iðnaðar, horft til alls höfuðborgarsvæðisins til lengri og skemmri tíma, sem átti að vera á umræddu svæði. Einnig þarf að huga að staðsetningu annars landfreks iðnaðar og sérhæfðrar starfsemi eins og endurvinnslustöðva sem brátt þurfa að víkja af iðnaðarsvæðinu við Gufunes. Við mótun tillögunnar var skoðað sérstaklega hvort athafnasvæðin á Esjumelum og í Hólmsheiði gætu tekið við hluta af þessari starfsemi.

Í vinnslu hefur verið sérstök breyting á aðalskipulagi Reykjavíkur og svæðisskipulagi höfuðborgarsvæðisins vegna staðsetningar Björgunar, eins og fyrr er nefnt. Björgun hefur mikla sérstöðu meðal þessara fyrirtækja og þess vegna var ákveðið að ráðast í staðarval Björgunar og kostamat vegna þess sem sérstakt verkefni. Það var hinsvegar álitid hentugt að vinna þessar breytingar samhliða á undirbúningsstiginu og í báðum tilvikum var fyrrnefnd greining svæðisskipulagsnefndar mikilvæg forsenda í mótun tillagna. Áformað er að auglýsa skipulagsbreytingar er varðar Björgun á næstunni, en ekki verður um samhliða auglýsingu að ræða.

Endanlega tillaga sem nú fer í auglýsingu varðar eingöngu breytta skilmála fyrir atvinnusvæðið Esjumelum, þar sem opnað verður á heimild að skilgreina stakar iðnaðarlóðir á svæðinu, að undangenginni breytingu á deiliskipulagi og sérstöku mati á umhverfisáhrifum viðkomandi starfsemi. Ráðgert er að breyting á deiliskipulagi Esjumela, í þessa veru, verði auglýst samhliða aðalskipulagsbreytingunni.

Vegna þess að viðfangsefni tillögu er landnotkun á atvinnusvæðum þar sem matskyld starfsemi getur átt sér stað, telst væntanleg breyting háð lögum nr. 105/2006 um umhverfismat áætlana og því fylgir umhverfismat með breytingartillögunum, þar sem fjallað er um einstaka valkosti og mat á öllum núverandi athafna- og iðnaðarsvæðum.

2. Markmið

Markmið breytinga eru einkum:

- Að tryggja landsvæði og lóðir fyrir þá atvinnustarfsemi sem þarf af umhverfisástæðum og vegna markmiða aðalskipulags, að víkja af eldri atvinnusvæðum.
- Að skerpa á markmiðum um uppbyggingu hvers atvinnusvæðis og endurskoða landnotkunarskilgreiningar og mæta aðkallandi þörf fyrir iðnaðarlóðir.

3. Stöðumat og mótun valkosta

Megin niðurstaðan í greiningu á framboði iðnaðar- og athafnasvæða á höfuðborgarsvæðinu (sjá greiningu VSÓ-ráðgjafar, Viðauka B), er að það landrymi sem nú er áætlað í aðalskipulagsáætlunum sveitarfélaganna sem athafna- og iðnaðarsvæði geti dugað til að mæta landþörfum iðnaðar á næstu árum og áratugum. Almennt ætti að vera auðvelt að mæta þörf fyrir fínni og léttari iðnað (og á að jafnaði heima á athafnasvæðum) sem þarf að víkja vegna þéttingar byggðar og vegna framtíðarvaxtar svæðinu. Framboð athafnasvæða á höfuðborgarsvæðinu og sérstaklega innan Reykjavíkur (sjá Viðauka A), er mun meira en áætluð þörf kallar á. Miðað við núverandi nýtingu skilgreindra iðnaðarsvæða virðist ekki heldur vera skortur á svæðum fyrir grófari iðnaðarstarfsemi (sjá Viðauka B). Eins og kemur fram í kafla 1, þá ríkir hinsvegar óvissa um nýtingu svæðið I2, við norðanverðan Kollafjörð og stór hluti iðnaðarsvæða í Hafnarfirði er þegar úthlutað þó þau svæði séu enn óbyggð. Því þrengist verulega um framboð iðnaðarsvæða sem nú eru á lausu og mögulegt að úthluta á næstu árum, sérstaklega horft til iðnaðarstarfsemi sem er hafnsækin. Í stuttu máli má segja að það sé skortur á sérhæfðum iðnaðarsvæðum meðan framboð athafnasvæða sem geta tekið við almennri atvinnustarfsemi er vel nægjanlegt. Vegna þessarar stöðu er nauðsynlegt að huga að breytingum á skipulagi atvinnusvæða á höfuðborgarsvæðinu og innan Reykjavíkur

Við mótun breytingartillagna á Aðalskipulagi Reykjavíkur var eðlilegt að huga að því í fyrstu, hvort þegar skilgreind atvinnusvæði, s.s. Esjumelar og Hólmsheiði, fái víðari heimildir til að hýsa margvíslega iðnaðarstarfsemi. Ekki síst í ljósi þess að skilgreind athafnasvæði í aðalskipulagi eru, samkvæmt fyrirbyggjandi mati, rúmgóð til langrar framtíðar. Með því verður ekki nýtt landið tekið undir þéttbýlisþróun og röskun á opnu landi, sem annars yrði ósnert, yrði lágmörkuð. Það þarf hinsvegar að meta vandlega hvort forsvaranlegt geti verið útfrá umhverfissjónarmiðum, að viðkomandi svæði sem áður var ætlað að taka við þrífalegri iðnaðarstarfsemi, taki við grófari starfsemi. Það er metið í meðfylgjandi umhverfismati. Ef niðurstaðan er að stækka atvinnusvæðin, þá yrði það gert einkum með stækkun núverandi atvinnusvæða og þá innan núverandi vaxtarmarka svæðisskipulagsins. Vegna hinnar miklu sérstöðu fyrirtækisins Björgunar og þörf þess fyrir hafnaraðstöðu hefur Reykjavíkurborg nú þegar lagt til að skilgreint verði sérstakt iðnaðarsvæði fyrir þá starfsemi í Álfsnesvík, nálægt núverandi vaxtarmörkum svæðisskipulagsins (sjá mynd 3; sjá breytingartillögu á aðalskipulag.is og svæðisskipulagsbreytingu á ssh.is).

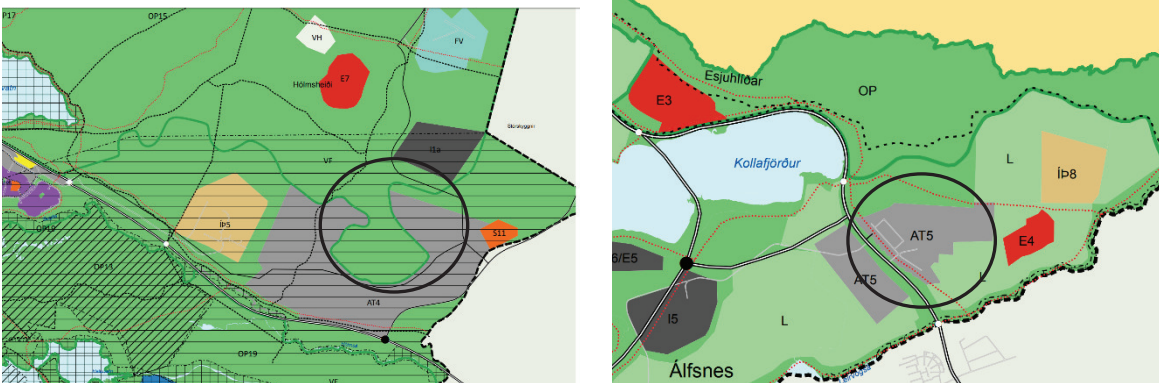
Meðan enn ríkir óvissa um framtíð iðnaðarsvæðisins á norðanverðu Álfsnesi, við Kollafjörðinn, er ekki unnt á þessu stigi að setja fram breytingartillögu sem leysir þörf landfreks og grófs iðnaðar til lengri tíma litið. Ákveðið var við mótun tillögunnar að setja fram í drögum valkosti um mögulegar breytingar á aðalskipulaginu sem leysa aðkallandi landþörf iðnaðar til skemmri tíma litið og þá sérstaklega þeirrar starfsemi sem ekki er hafnsækin. Í umhverfiskýrslu var fjallað almennt um umhverfisáhrif fyrir hvern valkost, auk þess sem gerð var heildarúttekt á atvinnusvæðum í gildandi aðalskipulagi og metið hvaða svæði gætu mögulega komið til greina fyrir iðnaðarstarfsemi, sem fellur undir skilgreiningu iðnaðarsvæða samkvæmt skipulagsreglugerð. Í endanlegri umhverfiskýrslu er fjallað nánar og sérstaklega um umhverfisáhrif þess valkostar sem lagður er til grundvallar í breytingartillögunni.

4. Valkostir á vinnslustigi

Á grundvelli ofangreindrar umfjöllunar og umhverfismats allra iðnaðar- og athafnasvæða (sjá fylgiskjal) var á vinnslutíma tillögunnar kynntir valkostir um breytingar á aðalskipulaginu. Vegna ýmissa óvissuþátta voru ekki lögð fram drög að endanlegri tillögu, heldur var kynningarferlið sbr. 2. mgr. 30. gr. skipulagslaga, nýtt til að fá viðbrögð við mismunandi valkostum og leiðum. Fjallað er um möguleg umhverfisáhrif mismunandi valkosta í umhverfisskýrslu í kafla 5.

Eftirfarandi valkostir að breytingum voru settir fram til frekari umfjöllunar. Allir miðuðu þeir að því að skapa aukið landrými fyrir starfsemi sem almennt á að staðsetja á iðnaðarsvæði, sbr. skilgreining skipulagsgerðar.⁴

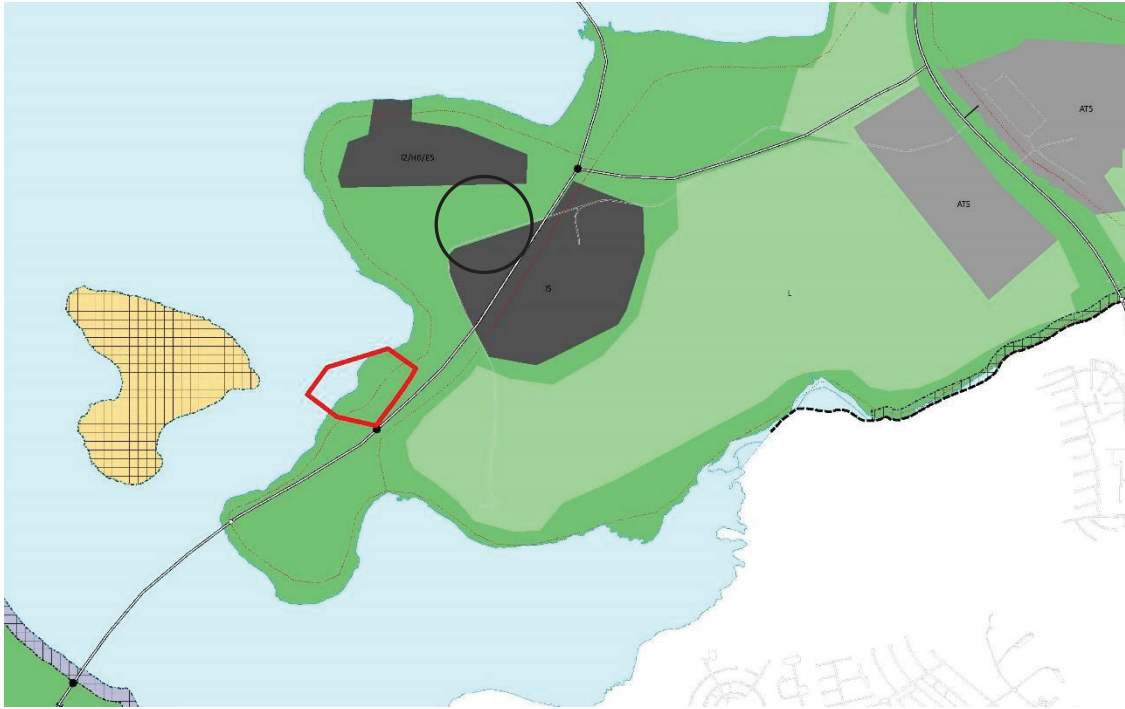
- A. Afmörkun iðnaðar- og athafnasvæði verði óbreytt á skipulagsuppdrætti, en í skilgreiningu athafnasvæðanna á Hólmsheiði (A4) og Esjumelum (A5) verði bætt við eftirfarandi skilgreiningu (sbr. skilgreiningu fyrir hafnarsvæði H4): „Einnig má gera ráð fyrir starfsemi sem fellur undir iðnaðarsvæði, sbr. skipulagsreglugerð, en tilgreina þarf þá starfsemi sérstaklega í deiliskipulagi, að undanegnu umhverfismati sem horfir sérstaklega til viðkomandi starfsemi“.

2. mynd. Afmörkun athafnasvæða í Hólmsheiði (AT4) og Esjumelum (AT5). Samkvæmt valkosti A er gert ráð fyrir að skilgreiningar viðkomandi svæða verði víkkaðar, þannig að mögulegt verði að staðsetja þar iðnað samkvæmt ákvörðun og umhverfismati á deiliskipulagsstiginu. Valkostur B gengur hinsvegar út frá því að hluti annars svæðisins verði breytt í iðnaðarsvæði og tæki þá við margvíslegri iðnaðarstarfsemi.

- B. Breytingar á núverandi atvinnusvæðum, þ.e. að iðnaðarstarfsemi verði heimiluð á hluta af athafnasvæði (AT5) Esjumelar-vestur eða athafnasvæði (AT4) Hólmsheiði. Afmarkaður hluti svæðanna verði skilgreindur sem iðnaðarsvæði, til að mæta landþörf iðnaðarstarfsemis, sem ekki er hafnsækin, til næstu ára.
- b1. Esjumelar-vestur. Takmarkaður hluti núverandi athafnasvæðis verði skilgreindur sem iðnaðarsvæði og það svæðið afmarkað m.t.t. þess að umhverfisáhrif verði sem minnst.
- b2. Hólmsheiði. Takmarkaður hluti núverandi athafnasvæðis verði skilgreindur sem iðnaðarsvæði og það svæðið afmarkað m.t.t. þess að umhverfisáhrif verði sem minnst.

⁴ „Iðnaðarsvæði (I). Svæði fyrir umfangsmikla iðnaðarstarfsemi eða starfsemi sem er talin geta haft mengun í för með sér, svo sem verksmiðjur, virkjanir, þ.m.t. vatnsfallsvirkjanir, jarðhitavirkjanir, sjávarfallavirkjanir og vindmyllur, tengivirki, veitustöðvar, skólþælu- og hreinsistöðvar, endurvinnslustöðvar, brennslustöðvar, förgunarstöðvar, sorpurðunarsvæði, flokkunarmiðstöðvar og birgðastöðvar fyrir mengandi efni.“ (gr. 6.2.f)

3. mynd. Í valkosti C er lagt til að tekið verði aukið landrými fyrir iðnaðarstarfsemi á Álfsnesi (svartur hringur) sem kæmi í framhaldi af núverandi iðnaðarsvæðum. Einnig hefur komið til álita að horfa til stækkunar iðnaðarsvæðis til austurs frá svæði I5. Metið verður horft núverandi svæði á norðanverðu nesinu (I2) verði minnkað samsvarandi. Á myndinni er einnig sýnd afmörkun á mögulegu iðnaðarsvæði Björgunar við Álfsnesvík (rauðar útlínur)

- C. Iðnaðarsvæði á Álfsnesi (I5) stækkað til norðurs um 8-12 ha til að mæta landþörf fyrir iðnaðarstarfsemi til næstu ára. Metið verður hvort iðnaðarsvæði I2, við Kollafjörð verði endurskilgreint/minnkað samhlíða því, sbr. einnig þeirri breytingu á landnotkun sem verið er að vinna vegna staðsetningu Björgunar í Álfsnesvík. Stækkun iðnaðarsvæðis til norðurs af svæði I5 tekur mið af valkostum um legu Sundabrautar um Álfsnes.

Gengið var útfrá því að endanleg tillaga gæti mögulega grundvallast á fleiri en einum þessara valkosta.

5. Tillaga að breytingum

Á grundvelli umhverfismats og samráðs á vinnslustigi tillögunnar var ákveðið að breytingartillaga miðaðist við valkost A og næði aðeins til atvinnusvæðisins á Esjumelum (AT5). Með breytingunni verður opnað á möguleika þess að staðsetja einstakar iðnaðarlóðir á Esjumelum, að undangengnu ákveðnu mati og skilyrðum. Með slíku skilyrtu ákvæði um iðnaðarstarfsemi er undirstrikað að ekki sé ætlunin að breyta athafnasvæðinu á Esjumelum í iðnaðarsvæði, í heild sinni eða að hluta. Grunnskilgreining landnotkunar verður áfram athafnasvæði. Samkvæmt umhverfismatinu var vart talið forsvaranlegt að staðsetja iðnaðarstarfsemi sem „talin er geta haft mengun í för með sér“ á Hólmsheiði, jafnvel þó settar væru strangar kröfur um slíka starfsemi í deiliskipulagi.⁵

Í samræmi við þessa niðurstöðu hefur frekara umhverfismat verið unnið vegna breytingartillögunnar og snýr það sérstaklega að Esjumelum. Á grundvelli þess hafa verið skilgreindar kröfur sem taka þarf tillit til við umhverfismat deiliskipulagsbreytinga vegna mögulegra iðnaðarlóða. Enn fremur var ákveðið að staðsetning mögulegra iðnaðarlóða takmarkaðist við svæðið norðan vatnaskila og með því yrðu umhverfisáhrif á Leirvogsa og Leirvog lágmarkuð. Í samræmi við verndun votlendissvæðis í deiliskipulagi Esjumela, verður skilgreint atvinnusvæði austan Vesturlandsveggar minnkað samsvarandi. Umrætt votlendissvæði verður nú skilgreint sem hverfisverndarsvæði (H23) í aðalskipulaginu, sbr. lýsing breytingar hér að neðan.

Lagt er til að eftirfarandi breyting verði gerð á skilgreiningu athafnasvæðisins að Esjumelum (AT5) (breytingar og viðbætur feitletraðar):

Fyrir breytingu:

AT5. Esjumelar–athafnasvæði við Vesturlandsveg. Fyrst og fremst iðnaður og önnur starfsemi sem ekki hefur teljandi mengunarhættu í för með sér, s.s. verkstæði, gagnaver og vörugeymslur.

Eftir breytingu:

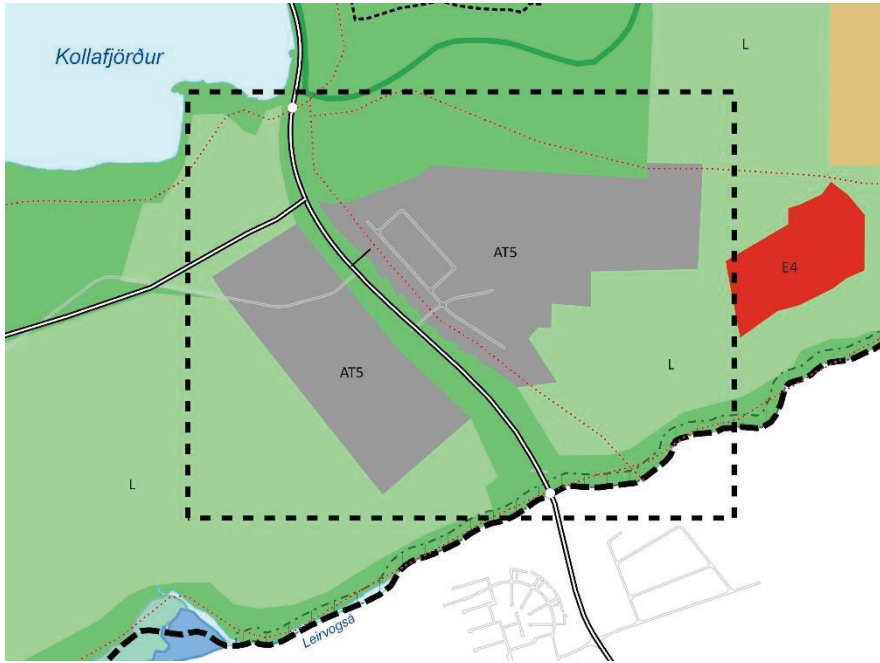
AT5. Esjumelar–athafnasvæði við Vesturlandsveg. Fyrst og fremst iðnaður og önnur starfsemi sem ekki hefur teljandi mengunarhættu í för með sér, s.s. verkstæði, gagnaver og vörugeymslur. **Einnig má gera ráð fyrir starfsemi sem fellur undir iðnaðarsvæði, sbr. skipulagsreglugerð, en tilgreina þarf þá starfsemi sérstaklega í deiliskipulagi, að undangengnu umhverfismati breytingarinnar sem horfir sérstaklega til viðkomandi starfsemi. Möguleg staðsetning slíkrar iðnaðarstarfsemi á Esjumelum skal þó takmarkast við svæði sem eru norðan vatnaskila. Ennfremur skal gæta þess að staðsetja ekki iðnaðarlóðir næst hverfisvernduðu votlendissvæði.**

Í umhverfismati deiliskipulagsbreytinga skal eftirfarandi lagt til grundvallar: 1) Að um sé að ræða starfsemi, að gerð og umfangi, sem hafi óverulega áhrif á verndarsvæði, útivistarsvæði og íbúðarbyggð í nágrenni svæðisins;; 2) Settir verði ákveðnir skilmálar í deiliskipulagi um frágang og ásýnd lóðar, til að draga úr sjónrænum áhrifum; 3) Settir verði sér skilmálar, þar sem við á, um meðhöndlun ofanvatns, með það að markmiði að vernda viðtaka. Meta þarf einnig hvort það geti verið æskilegt að ofanvatn af iðnaðarlóðum verði leitt í hefðbundna fráveitu. Tryggja þarf ávallt að fráveita frá iðnaðarlóðum sé fullnægjandi fyrir þá starfsemi sem fyrirhuguð er; 4) Tryggt verði að starfsemi sem veldur mögulega lyktarmengun eða verulegum sjónrænum áhrifum verði innandyra og/eða tryggt verði með hönnun og viðeigandi útbúnaði að starfsemi valdi ekki lyktarmengun; 5) Þess verði gætt að skilmálar um mengunarvarnir verði í samræmi við lög nr. 77/1998 m.s.br. um hollustuhætti og mengunarvarnir og reglugerð nr. 724/2008 um hávaða. 6) Ávallt skal leita umsagnar Heilbrigðiseftirlits Reykjavíkur vegna breytinga á deiliskipulagi svæðisins og Heilbrigðiseftirlitið sinni reglubundinni vöktun á svæðinu.

⁵ Sjá skilgreiningu iðnaðarsvæða í skipulagsreglugerð. „Svæði fyrir umfangsmikla iðnaðarstarfsemi eða starfsemi sem er talin geta haft mengun í för með sér, svo sem verksmiðjur, virkjanir, þ.m.t. vatnsfallsvirkjanir, jarðhitavirkjanir, sjávarfallavirkjanir og vindmyllur, tengivirki, veitustöðvar, skólþælu- og hreinsistöðvar, endurvinnslustöðvar, brennslustöðvar, förgunarstöðvar, sorpurðunarsvæði, flokkunarmiðstöðvar og birgðastöðvar fyrir mengandi efni.“ (gr. 6.2.f)

Breyting á landnotkunaruppdrætti (sveitarfélagsuppdráttur, mkv. 1:50.000) er tvíþætt. Annarsvegar er athafnasvæðið austan Vesturlandsvegur minnkað um 6 ha, þar sem votlendissvæði er skilgreint samkvæmt deiliskipulagi. Hinsvegar er bætt er við tákni fyrir iðnaðarsvæði á norðurhluta svæðisins, sem vísar til þess að skilgreina má iðnaðarlóðir að undangengnu ákveðnu umhverfismati deiliskipulagsbreytingar. Afmörkun svæðisins austan Vesturlandsvegur hafa enn fremur verið lagfærð lítillega til samræmis við gildandi deiliskipulag.

Fyrir breytingu:

LANDNOTKUN

- Íbúðarbyggð (IB) (sjá nánar kaflann Skipulag borgarhluta)
- Samfélagsþjónusta (S)
- Miðsvæði (M) (sjá nánar mörk svæða í kaflanum Miðsvæði)
- Miðborg (M) (sjá nánar mörk svæða í kaflanum Miðborg)
- Verslun og þjónusta (VP) (sjá nánar kaflann Skipulag borgarhluta)
- Athafnasvæði (AT)
- Iðnaðarsvæði (I)
- Hafnir (H) (sjá nánar mörk svæða í kaflanum Hafnasvæði)
- Innri höfn
- Flugvellir (FV) (tímabundnar heimildir um stærsemi flugvallar í Vatnsmýri er að finna í kaflanum Landnotkun í A-hluta greinargerðar)
- Veitur og helgunarsvæði (VH)
- Efnistöku- og efnislosunarsvæði (E)
- Vegir, götur og stígar (VE) (sjá nánar kaflann Veitur)
- Opin svæði (OP)
- Íþróttasvæði (ÍÞ)
- Kirkjugarðar og grafreitir (K)
- Óbyggð svæði (ÓB)
- Landbúnaðarsvæði (L)
- Skógræktar- og landgræðslusvæði (SL)
- Vötn, ár og sjór (V)
- Sérstök not haf- og vatnssvæða (SN)
- Strandsvæði (ST)

VERNDARSVÆÐI

- Vatnsból (VB)
- Vatnsvernd - grannsvæði (VG)
- Vatnsvernd - fjarsvæði (VF)
- Friðlýst svæði (FS)
- Hverfisvernd (HV) (sjá einnig kaflann Náttúra, landlag og útivist, og kaflann Borgarvernd)
- Minjavernd (MV) (sjá einnig kaflann Náttúra, landlag og útivist)

Eftir breytingu:

SAMGÖNGUR

- Mislæg gatnamót *
- Akstursbrú/akstursgöng
- Göngubrú/undirgöng¹
- └ Jarðgangamunni
- Stofnstígar²
- Tengistígar²
- Reiðleiðir
- Stofnbraut
- Tengibraut
- *** Jarðgöng
- Aðrar götur³

Lagt er til að votlendi sem nú er verndað samkvæmt ákvörðun í deiliskipulagi verði skilgreint sem hverfisverndarsvæði í aðalskipulaginu. Á mynd 8, bls. 103, í kaflanum *Náttúra, landslag og útivist* (sjá aðalskipulag.is) bætist við svæði merkt H23, sem fær eftirfarandi skilgreiningu í töflu 2, bls. 102: **Esjumelar. Votlendi norðan Norðurgrarfarvegjar, sem nýtur verndar sbr. 61. gr. náttúruverndarlaga nr. 60/2013 m.s.br.**

Einnig er lagt til að eftirfarandi breyting verði gerð á skilgreiningu svæðis I5. Álfsnes-Sorpa. Í gildandi skilgreiningu er vísað í tiltekið dagsett eigendasamkomulag sveitarfélaganna um sorpvinnslu á Álfsnesi. Þar sem starfsemi Sorpu á Álfsnesi er ávallt háð samkomulagi sveitarfélaganna og viðbúið að endurskoða þurfi eigendasamkomulagið með ákveðnu millibili, er ekki talið rétt að í aðalskipulagi til ársins 2030 sé vísað í tímasett eigendasamkomulag, heldur verði starfsemin háð fyrirbyggjandi eigendasamkomulagi hverju sinni (sjá kaflann Landnotkun, aðalskipulag.is, bls. 210 og Skapandi borg, bls. 59):

Fyrir breytingu:

I5. Álfsnes-Sorpa

Núverandi sorpförgunarsvæði er á Álfsnesi. Tímamörk urðunar á svæðinu miðast við eigendasamkomulag sveitarfélaganna og viðauka þess, dagsett 25. október 2013 (sjá fylgiskjal C.8). Unnið verði í samræmi við markmið laga um meðhöndlun úrgangs og markvisst dregið úr urðun úrgangs. Til að ná þeim markmiðum er gert ráð fyrir byggingu gas- og jarðgerðarstöðvar í grennd við núverandi urðunarstað, sbr. ofangreint samkomulag og viðauka þess.

Eftir breytingu:

I5. Álfsnes-Sorpa

Núverandi sorpförgunarsvæði er á Álfsnesi. Tímamörk urðunar á svæðinu miðast við **fyrirliggjandi** eigendasamkomulag sveitarfélaganna[...] Unnið verði í samræmi við markmið laga um meðhöndlun úrgangs og markvisst dregið úr urðun úrgangs. Til að ná þeim markmiðum er gert ráð fyrir byggingu gas- og jarðgerðarstöðvar í grennd við núverandi urðunarstað, sbr. **fyrirliggjandi eigendasamkomulag** og viðauka þess.

6. Umhverfismat

Sjá umhverfisskýrslu VSÓ-ráðgjafa (júní 2018, uppfærð 14. febrúar 2019), þar sem gerð er grein fyrir valkostagreiningu og umhverfismati breytingartillögu.

7. Samræmi við svæðisskipulag höfuðborgarsvæðisins

Umræddar breytingar (skilgreindir valkostir) varða að ekki stefnu svæðisskipulags höfuðborgarsvæðisins. Breytingartillögur ná eingögu til landsvæða sem eru innan vaxtarmarka svæðisskipulagsins og varða einkum endurskilgreiningu landnotkunarheimilda á núverandi atvinnusvæði. Við vinnuna var horft til greiningar sem svæðisskipulagsnefnd lét vinna um landþörf iðnaðar- og athafnasvæða á höfuðborgarsvæðinu öllu (sjá Viðauka B).

8. Afgreiðslu- og kynningarferli

Verklýsing aðalskipulagsbreytingar, ásamt matslýsingu, var samþykkt í Borgarráði þann 15. febrúar 2018. Verklýsingin var kynnt sbr. 1. mgr. 30. gr. og send til eftirfarandi umsagnaraðila: Hverfisráð Kjalarness, Hverfisráð Árbæjar, önnur hverfisráð eftir atvikum, Íbúasamtök Kjalarness, Aðliggjandi sveitarfélög; Svæðisskipulagsnefnd höfuðborgarsvæðisins; Umhverfisstofnun, Skipulagsstofnun, Heilbrigðiseftirlit Reykjavíkur, Framkvæmdastjórn vatnsverndar, Faxaflóahafnir og Vegagerðin. Á síðari stigum var einnig leitað umsagna hjá Sorpu og umhverfis- og heilbrigðisráði.

Umsagnir hafa borist frá Mosfellsbæ (16.4), Umhverfisstofnun (22.3), Hverfisráði Kjalarnes (21.3), Skipulagsstofnun (15.3), Garðabæ (13.3), Heilbrigðiseftirlit Reykjavíkur (13.3), Svæðisskipulagsnefnd (7.3), Bláskógabyggð (7.3) og Vegagerðin (5.3).

Við mótun valkosta og gerð umhverfismats var horft til þeirra ábendinga sem hafa borist, eftir því sem ástæða var til. Drög að tillögu var send til umsagnar til skilgreindar hagsmunaaðila sumarið 2018 og haldin var opin kynningarfundur haustið 2018. Á vinnslustigi tillögunnar hafa borist umsagnir frá eftirfarandi aðilum: Garðabæ (3. júlí), Sorpu (16. ágúst), Faxaflóahöfnum (23. ágúst), Umhverfisstofnun (21. ágúst), Svæðisskipulagsnefnd 24. (24. ágúst), Seltjarnarnesi (29. ágúst) og Vegagerðinni (4. september), umhverfis- og heilbrigðisráð (27. nóvember). Drög að tillögunni voru einnig kynnt á fundi í Mosfellsbæ og í umhverfis- og heilbrigðisráði Reykjavíkurborgar. Við frekari mótun tillögunnar hefur verið reynt að koma til móts við framkomnar athugasemdir og umsagnir og frekari vinna hefur verið lögð í umhverfismat tillögunnar. Finna má framkomnar efnislegar umsagnir í Viðauka C.

Tillagan ásamt umhverfisskýrslu var samþykkt í auglýsingu í skipulags- og samgönguráði og borgarráði þann 20. og 21. febrúar. Skipulagsbreyting verður einnig kynnt á ný í umhverfis- og heilbrigðisráði og send til Umhverfisstofnunar.

9. Viðaukar

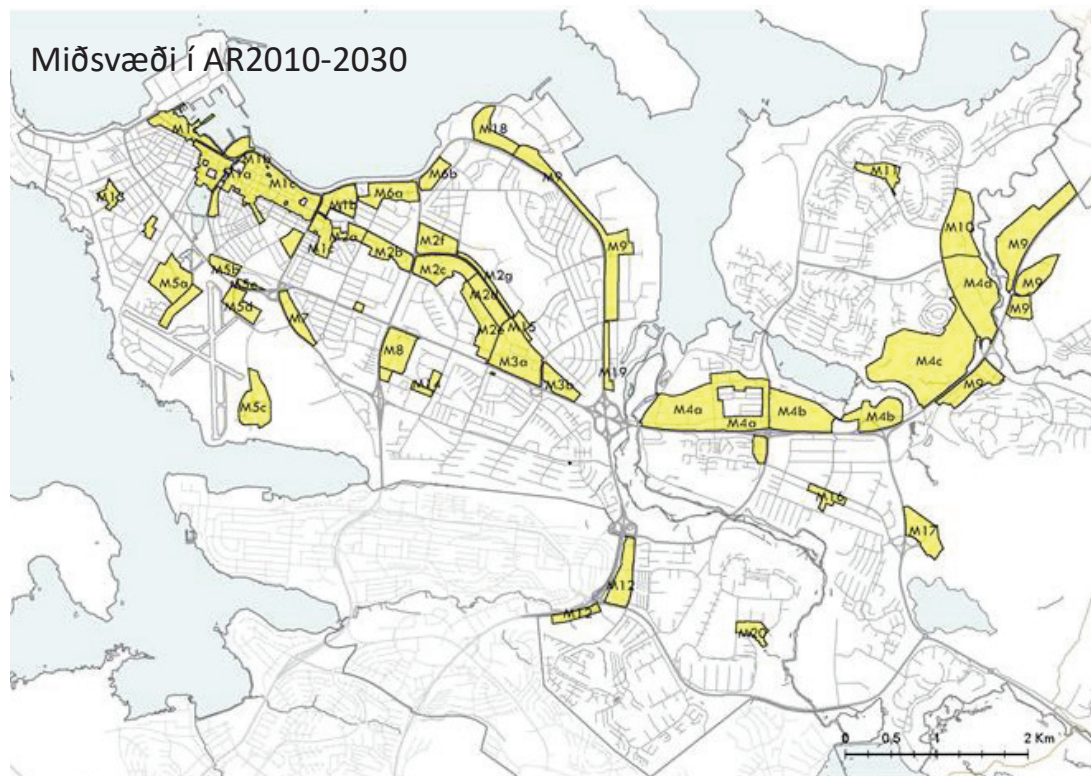
- A. Mat á landþörf víkjandi iðnaðar á miðsvæðum og í blandaðri byggð (USK, apríl 2016)
- B. Iðnaðar- og athafnasvæði. Yfirlit yfir höfuðborgarsvæðið (VSÓ-ráðgjöf, 4. maí, 2018)
- C. Umsagnir

Fylgiskjal: Umhverfisskýrsla, VSÓ-ráðgjöf (júní 2018, uppfærð 14. febrúar, 2019)

Viðauki A: Mat á landþörf víkjandi iðnaðar á miðsvæðum og í blandaðri byggð

Iðnaður hefur verið víkjandi starfsemi vestan Elliðaáa í Reykjavík undanfarna áratugi. Það er eðli borgarþróunar að landfrek starfsemi og önnur starfsemi sem fellur skipulagslega illa að íbúðarbyggð og blandaðri byggð, víki til jaðra þéttbýlisins. Markaðslögmálin og verð á landi ýta almennt undir þessa þróun. Þar sem áhersla er á sjálfbæra landnýtingu, þéttingu og endurnýjun byggðar á miðlægum svæðum, ýta skipulagsyfirvöld ennfrekar undir slíka þróun með endurskilgreiningu landnotkunar í tíma og setningu ákvæða um að slík starfsemi skuli vera víkjandi. Það er ávallt vandasamt að fylgja slíkum ákvæðum eftir, t.a.m. vegna endurnýjun starfsleyfa fyrirtækja sem eru í fullum rekstri, sérstaklega þegar undirbúningur skipulagsbreytinga og umbreyting svæða á sér stað á löngum tíma.

Mörg miðsvæði á Nesinu eiga það sammerkt að breytingar á landnotkun og formi byggðar, hefjast áður en sett er skýr stefna um slíkt í aðalskipulagi borgarinnar. Miðlæg staðsetning svæðanna, hækkun húsnæðis- og lóðaverðs, hafa ýtt undir betri nýtingu svæðanna og breytta landnotkun. Snemma var hugað að breyttri landnotkun við Suðurlandsbraut og í Múlum, en þau voru skilgreind upphaflega sem iðnaðarsvæði, og voru þau sýnd sem blönduð atvinnusvæði í aðalskipulagstillögum á 8. áratugnum. Í aðalskipulaginu 1984-2004 var síðan gengið mun lengra og þá var Borgartún, Skeifan ásamt stórum hluta Höfðanna og Hálsanna sýnd sem blönduð landnotkun. Þessi stefna var fest betur í sessi í aðalskipulaginu 1996-2016.

Í svæðisskipulagi höfuðborgarsvæðisins 2001-2024 var síðan sett fram mjög afgerandi ákvæði um að iðnaður skuli almennt vera víkjandi á öllum atvinnusvæðum vestan Elliðaáa, að hafnarsvæðunum undanskyldum. Stefna aðalskipulags Reykjavíkur 2001-2024 var grundvölluð á þessu markmiði og flest ofangreindra svæða voru nú skilgreind sem miðsvæði, samkvæmt nýrri skipulagsreglugerð, landnotkunarflokkur sem almennt gerir ekki ráð fyrir annarri iðnaðarstarfsemi en léttum iðnaði. Vegna þessa voru sett nokkuð skýr ákvæði um að iðnaður skyldi vera víkjandi, einkum þó á miðsvæðum vestan Elliðaáa. Í aðalskipulaginu 2001-2024 var einnig mörkuð stefna um blandaða byggð í Elliðaárvogi, sem fram að því voru skilgreind sem iðnaðarsvæði, og opnað var fyrir mögulega íbúðarbyggð við Súðarvog. Vegna þessarar stefnuákvæða um eldri atvinnusvæði voru skilgreind ný atvinnusvæði í Hólmsheiði og á Esjumelum við Vesturlandsveg. Einnig voru ákvæði um blandaða atvinnustarfsemi í Hálsahverfi

þrengd nokkuð frá því sem ákveðið hafði verið í aðalskipulaginu 1984-2004, þannig að minni hætti væri á að skrifstofur, verslun og þjónustu ryddu burt iðnaðarstarfsemi.

Ekki voru gerðar megin breytingar á stefnu um miðsvæði eða atvinnusvæðin vestan Elliðaá í aðalskipulaginu 2010-2030, frá því sem ákveðið var í aðalskipulaginu 2001-2024. Þó var tekin sú ákvörðun að eldra iðnaðarsvæði við Köllunarklett yrði breytt í miðsvæði auk þess sem breytt stefna fyrir Súðarvog var stigin til fulls með skilgreiningu svæðisins sem íbúðarbyggð og miðsvæði. Hinsvegar voru sérákvæði um að iðnaður skuli almennt vera víkjandi á miðsvæðum vestan Elliðaá, milduð víðast hvar. Var það gert til að tryggja að rótgróin þjónustuiðnaður, eins og bílaverkstæði fengu áfram þrífist innan þeirra.

Vegna þessarar stefnumörkunar um umbreytingu fjölmargra eldri atvinnusvæða í blandaða byggð, er mikilvægt að fylgjast vel með þróuninni. Jafnframt er mikilvægt að tryggja áfram ákveðinn sveigjanleika í sérákvæðum fyrir valin svæðin og fylgja því eftir við gerð deiliskipulags, sem tryggir að fínlegri iðnaður og ýmis þjónustuiðnaður geti áfram verið í rekstri innan hinnar blönduð byggðar, ekki síst á svæðum sem væntanlega verða á umbreytingarskeiði á löngum tíma, eins og t.d. í Síðumúla, Skeifu og í Súðarvogi að hluta.

Í töflunni hér að neðan er gerð grein fyrir núverandi stöðu atvinnustarfsemi á helstu miðsvæðum (sjá mynd til hliðar). Yfirlit sérákvæða um iðnaðarstarfsemi er gefið og áætlun um hversu stór hluti iðnaðarstarfsemi í dag þyrfti að víkja.

Yfirlit svæða þar sem iðnaðarstarfsemi er almennt víkjandi, að hluta eða öllu leyti					
Svæði	Landnotkun	Sérákvæði	Iðnaður og vörugæmslur	Atvinnuhúsnæði alls	Hlutfall (%)
Laugavegur M2a og b	Miðsvæði	Iðnaður almennt víkjandi*	12.500	107.000	11,7
Suðurlandsbraut-Múlar M2c	Miðsvæði	Iðnaður almennt víkjandi*	13.500	122.200	11,0
Suðurlandsbraut-Múlar M2d	Miðsvæði	Iðnaður almennt víkjandi*	2.000	65.000	3,1
Síðumúli M2e	Miðsvæði	Léttur iðnaður heimill	25.000	95.000	26,3
Skeifa M3a	Miðsvæði	Léttur iðnaður heimill, annars víkjandi	32.500	116.000	28,0
Höfðar M4a	Miðsvæði	Léttur iðnaður og verkstæði heimil	57.100	146.700	38,9
Höfðar M4b	Miðsvæði	Léttur iðnaður og verkstæði heimil	43.800	84.100	52,1
Höfðar-Vogur-Bryggjuhverfi	Íbúðarbyggð	Víkjandi. Háð ákvæðum deiliskipulags	22.500	28.800	78,1
Vogabyggð	Íbúðarbyggð	Víkjandi. Háð ákvæðum deiliskipulags	45.000	51.400	87,5
Vogabyggð M19	Miðsvæði	Léttur iðnaður heimill	18.000	23.700	75,9
Köllunarklettur M18	Miðsvæði	Léttur iðnaður heimill	29.000	31.000	93,5
* Það útlókar ekki að starfsleyfi núverandi iðnaðarstarfsemi verði endurnýjuð, sbr. grunnskilgreiningu miðsvæða, enda reikist ekki starfsemi á aðra landnotkun, né um nýbyggingu iðnaðarhúsnæðis sé að ræða					
Alls magn iðnaðar og vörugæmsla á svæðum þar sem slík starfsemi getur verið víkjandi			300.900		
Áætlað magn iðnaðar sem þarf mögulega að víkja, m.v. sérákvæði svæða og hlutfall léttis iðnaðar			175.125		
Yfirlit iðnaðar, athafna- og hafnarsvæða sem geta tekið við iðnaði og vörugæmslum					
Hálsar-Höfðar AT1, AT2	Athafnasvæði	Með þéttingu byggðar á þessum svæðum	135.000	180.000	75,0
Gylfahlöt AT3	Athafnasvæði	Stækkun og þétting	15.000	30.000	50,0
Esjumelar AT5	Athafnasvæði	Stækkun svæðis austan Vesturlandsvegar	120.000	150.000	80,0
Hólmsheiði AT4	Athafnasvæði	Deiliskipulagsdrög liggja fyrir	195.000	300.000	65,0
			465.000		
Árleg þörf fyrir nýtt atvinnuhúsnæði (nettóaukning)			7.500	50.000	
Alls þörf fyrir aukið iðnaðar- og vörugæmsluhúsnæði til 2030 (nettóaukning)			112.500		
Áætluð þörf fyrir ný iðnaðar- og athafnasvæði, magn atvinnuhúsnæðis			287.625		

Samkvæmt þessu mati er í aðalskipulagi skilgreind atvinnusvæði, ný og eldri, sem geta mætt þessari þróun. Deiliskipulagning og úthlutun lóða þarf að vera í takti við hraða þessarar þróunar. Nýtt deiliskipulag fyrir Esjumela var samþykkt nýverið. Fyrir liggja eldri drög að deiliskipulagi atvinnulóða í Hólmsheiði og þarf að huga að endurskoðun þeirra í tíma.

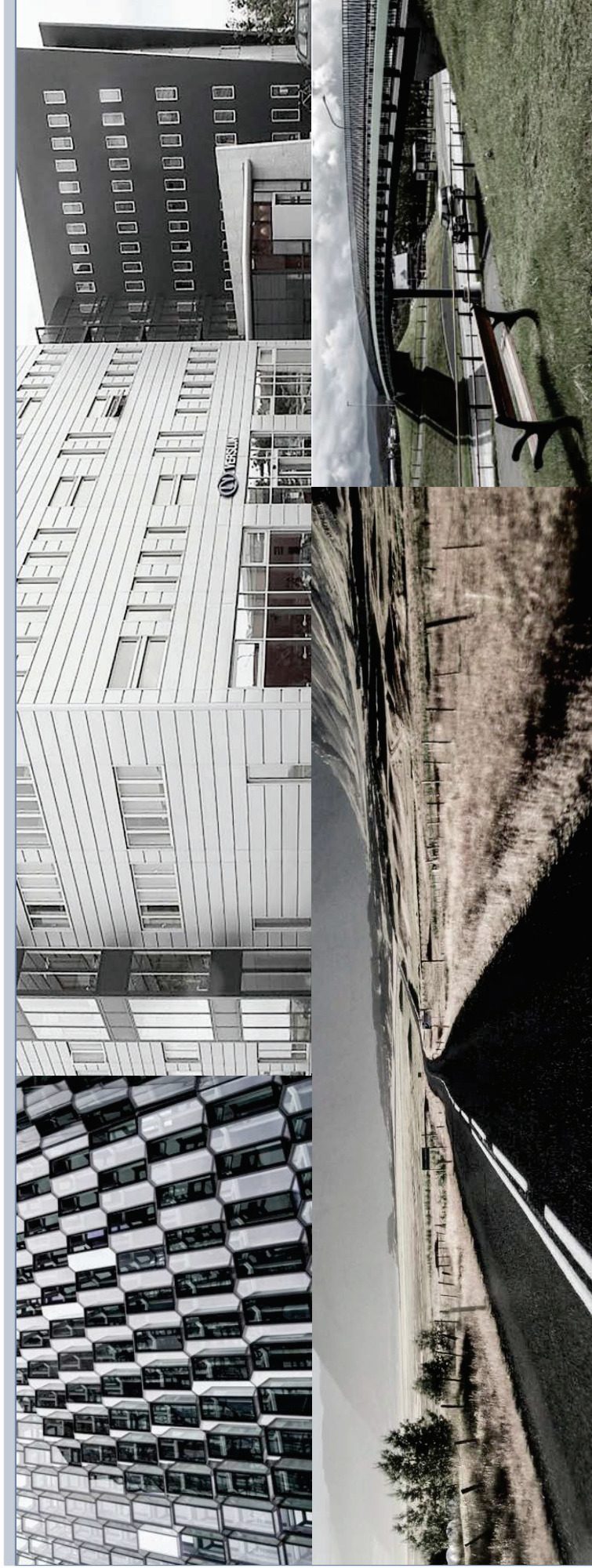
Erfiðasta verkefnið er ávallt að finna landfrekri og óprifalegri starfsemi stað og í því er óhjákvæmilegt að horfa til staðsetningar óháð sveitarfélagamörkum. Höfuðborgarsvæðið er eitt búsetusvæði, atvinnusvæði og hagkerfi og fyrirtæki staðsetja sig í æ ríkara mæli óháð sveitarfélagamörkum. Í dag leggur Reykjavíkurborg til land undir drjúgan hluta atvinnustarfsemi á höfuðborgarsvæðinu og hlutfallslega meira en flest hinna sveitarfélaganna á svæðinu. Það er því vert að gera hagræna greiningu á því hvort atvinnusvæði eða íbúðarsvæði gefa almennt meiri tekjur til sveitarfélaganna, miðað við óbreytt laga- og skattaumhverfi sveitarfélaga.

**Viðauki B: Iðnaðar- og athafnasvæði. Yfirlit yfir höfuðborgarsvæðið (VSÓ-
ráðgjöf, 4. maí, 2018)**

SSH

VSÓ RÁÐGJÖF

STOFNAD 1958

Lönaðar- og athafnasvæði

Yfirlit yfir höfuðborgarsvæðið

4.5.2018

þekkingarleit -ar kv

sér kunnáttu, það að vilja vita e-ð

áð fylla á viskubrunninn

garþrá, fróðleiksst, fróð

mat, það að meta til v

ýna e-m virðingu / ber

kk 1 ávöxtur, niður

afrek > árangur i íbr

þoppandi hefur fram yfir ke

þeim > 100 metra for

virðing

Árangur

for

Dagskrá

- ▶ Helstu niðurstöður
- ▶ Byggingarheimildir á lóðum og í skipulagi
- ▶ Landnotkunarflokkar
- ▶ Sveitarfélög
- ▶ Tíu stærstu svæðin
- ▶ Nýir möguleikar
- ▶ Stórlóðir
- ▶ Til umhugsunar

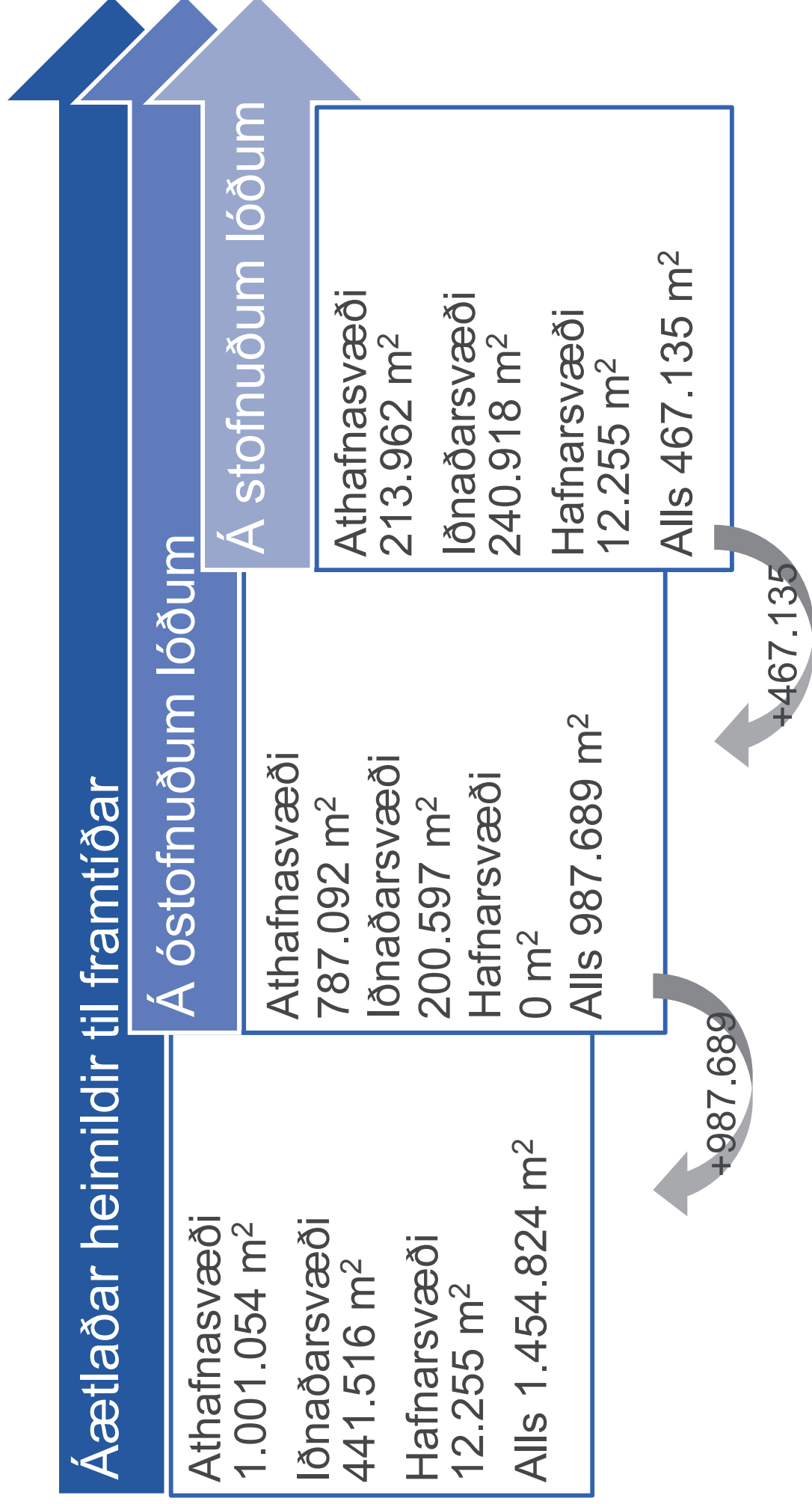

Höfuðborgarsvæðið – helstu tölur

- ▶ **2.900.000 m² / 290 hektarar**
  - flatarmál óbyggðra lóða skv. skipulagsáætlunum (nettó)
- ▶ **1.450.000 m²**
  - samtals heimilað byggingarmagn á óbyggðum svæðum skv. skipulagsáætlunum
- ▶ **312 óbyggðar lóðir í skipulagi**
  - skiptast þannig:
    - > **167 úthlutunarhæfar lóðir, 145 óstofnaðar lóðir**
- ▶ **470.000m² - byggingarheimildir á lóðum sem eru tilbúnar til úthlutunar (12 Korputorg)**

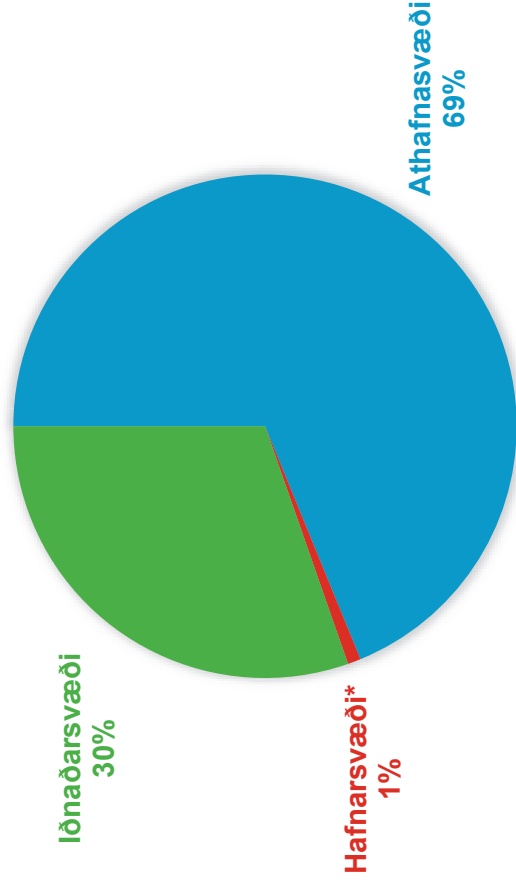
Byggingarheimildir í skipulagi

Landnotkunarflokkar

Landnotkunar- flokkar	Heildarstærð lóða (ha.)	Óbyggt samkvæmt skipulagi (fm)	Óbyggt – þegar úthlutað (fm)	Fjöldi úthlutunar- hæfra lóða	Fjöldi lóða í vinnslu skv. skipulagi (áætlað)
Athafnasvæði	177	1.001.054	342.468	71	107
Hafnarsvæði*	2	12.255	88.036	3	-
Iönaðarsvæði	114	441.516	182.915	93	38
Samtals	293	1.454.824	613.419	167	145

* Rýna þarf betur Faxaflóahafnir í Reykjavík og áform þar.

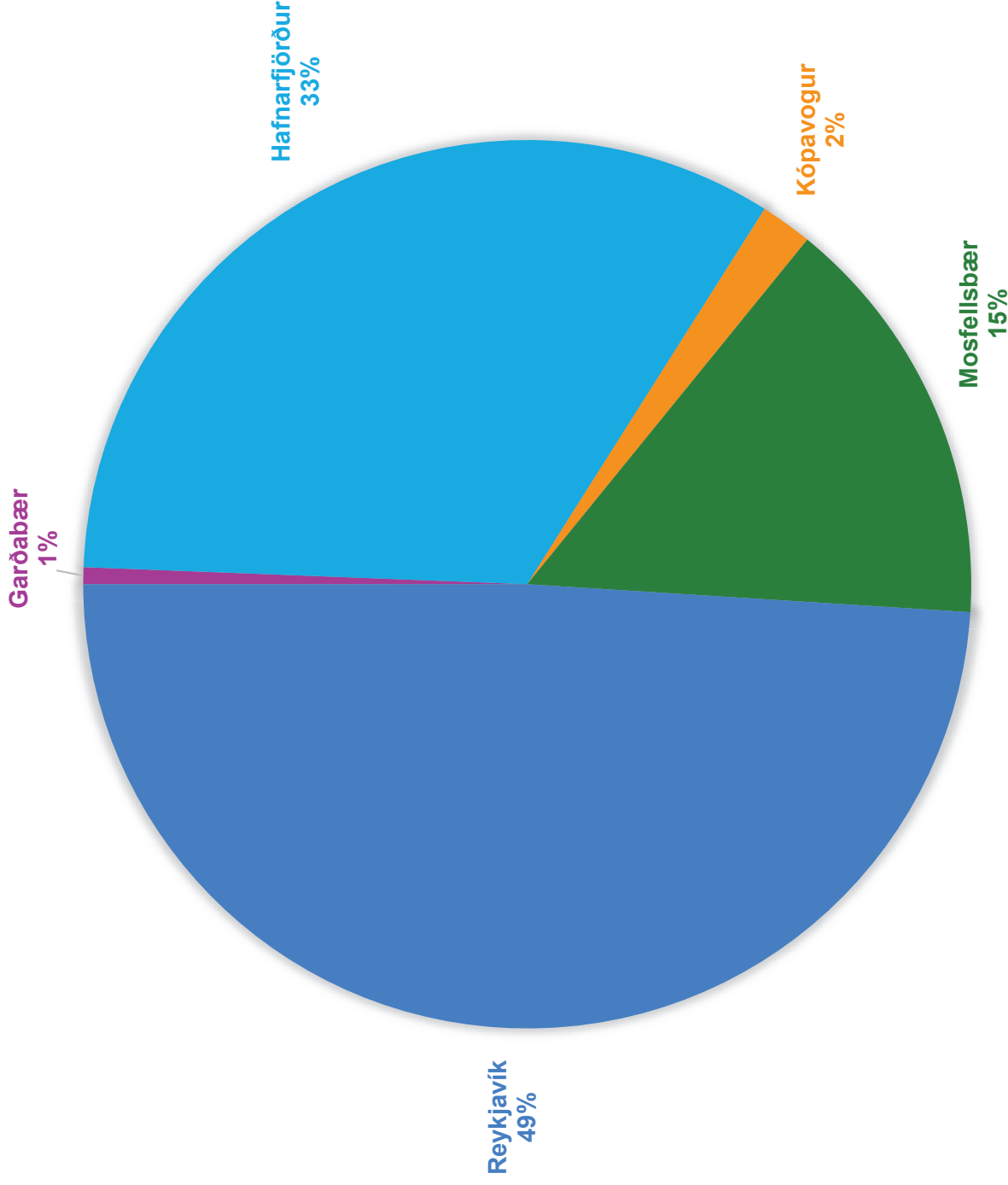

Sveitarfélög

Sveitarfélög	Heildarstærð lóða, nettó (ha.)	Óbyggt samkvæmt skipulagi (fm)	Óbyggt – tilbúið til úthlutunar (fm)	Óbyggt – þegar úthlutað (fm)
Garðabær	2	8.919	8.919	26.175
Hafnarfjörður	109	485.433	334.836	246.075
Kópavogur	5	27.412	27.412	29.642
Mosfellsbær	43	220.250	63.680	12.708
Reykjavík	134	712.811	32.289	298.819
Seltjarnarnes	-	-	-	-
Samtals	293	1.454.824	467.135	613.419

Sveitarfélög

Sveitarfélög

Sveitarfélög	Fjöldi úthlutunarhæfra lóða	Óstofnaðar lóðir í skipulagi (áætlað)	Pegar úthlutaðar lóðir með ónýttum byggingarheimildum	Fjöldi mögulegra stórlóða (> 40 þ.fm) áætlað
Garðabær	1	-	6	-
Hafnarfjörður	131	28	186	13
Kópavogur	8	-	17	-
Mosfellsbær	20	20	27	8
Reykjavík	7	97	27	22
Seltj.nes	-	-	-	-
Samtals	167	145	263	43

Tíu stærstu

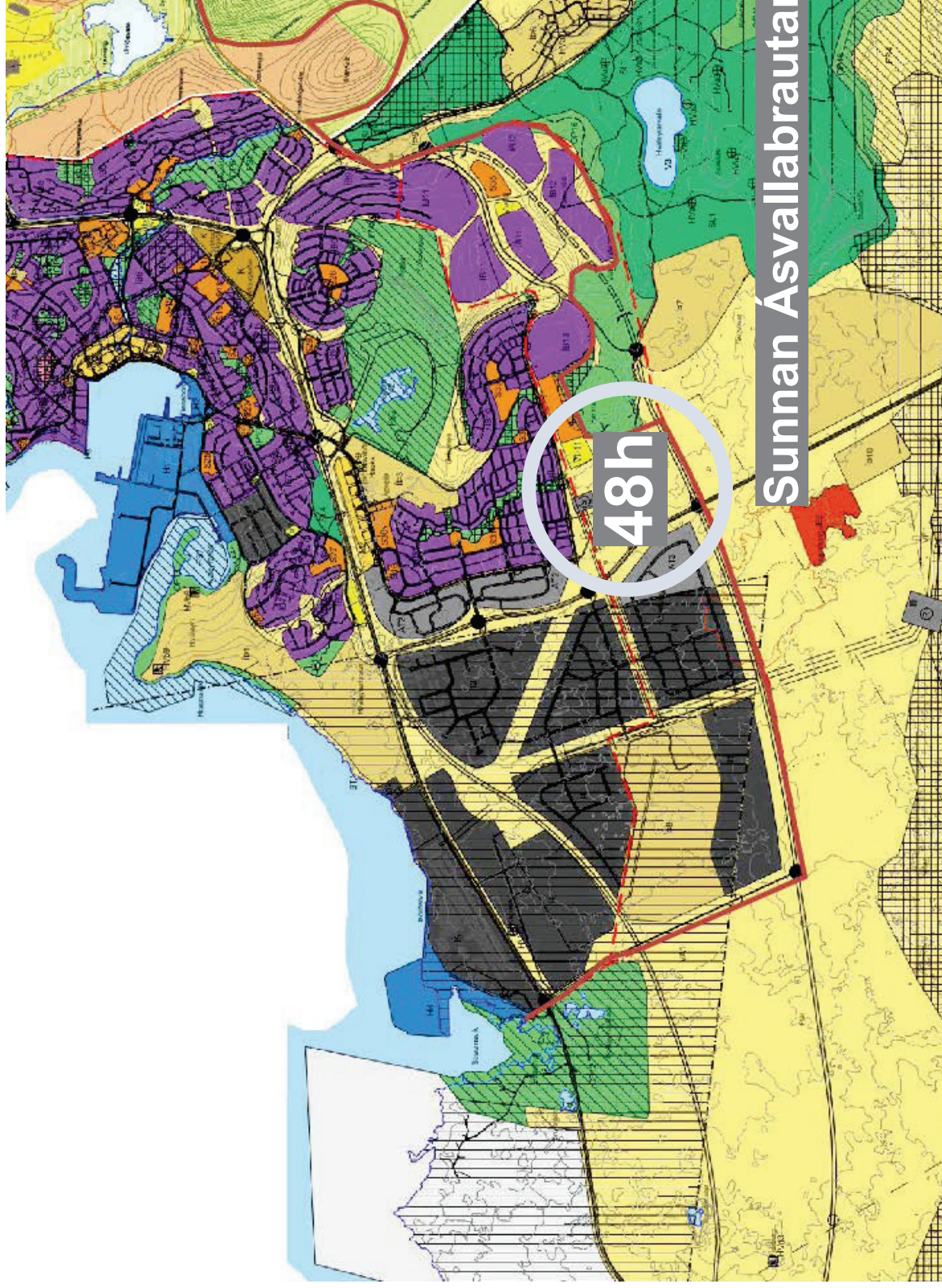
Svæði	Óbyggt samkvæmt skipulagi (fm)	Úthlutunar-hæfar lóðir	Óstofnaðar lóðir	Stórlóðir (möguleiki)
Hólmsheiði	300.000	-	33	8
Esjumelar vestan Vesturlandsvegur	200.000	-	6	6
Hellnahnraun 3, iðnaðarsv. (B2)	145.000	68	-	2
Kapelluhraun 1, iðnaðarsv. (B3)	145.000	12	8	1
Esjumelar austan Vesturlv. (Svæði B)	126.000	-	48	3
Tungumelar sunnan Fossavegar	80.000		20	4
Hellnahnraun 3 (B1)	78.000	32	-	1
Sunnan Blikastaðalands (Reitir)	78.000			3
Kapelluhraun 2, iðnaðarsv. (B2 og B3)	63.000	-	20	-
Tungumelar norðan Fossav. (Landsb.)	62.000	19	-	1
Álfsnes Norður, iðnaðarsvæði	50.000	-	-	6
Hellnahnraun 2, iðnaðarsvæði (B2)	40.000	13	-	1
Samtals	1.370.000	144	135	35

Nýir möguleikar innan vaxtamarka

Nýir möguleikar innan vaxtamarka

Stórlóðir

Lönaðarlóðir	Fjöldi	Athafnalóðir	Fjöldi
Álfsnes N (Rvk)	6	Esjumelar V (Rvk)	6
Hellnahraun 1,2&3 (Hfj)	5	Hólmsheiði (Rvk)	6
Kapelluhraun 1 (Hfj)	1	Suðurrhöfn (Hfj)	6
		Tungumelar (Mos)	5
		Sunnan Blikastaðalands (Mos)	3
		Esjumelar A (Rvk)	3
		Hellnahraun 3 (Hfj)	1
	12		30

Til umhugsunar

- ▶ **Iðnaðar- og vörugeymsluhúsnæði á höfuðborgarsvæðinu var 1.950.000 m² (2013 tölur, heimild Klasi)**
- ▶ **Byggingarheimildir til reiðu fyrir um 25% af stofninum**
  - > **Líklega verður ekki nema helmingur byggður, raunaukning líklega 12-15%. Nýtni svæða oft ekki nema 60% af heimild.**
- ▶ **Miklar heimildir enn á lóðum í einkaeigu, um 30% stofninum**
- ▶ **Lóðir í boði í dag eru fremur litlar – stærri lóðir óstofnaðar**
- ▶ **Möguleikar iðnaðarstarfsemi nær allir í Hafnarfirði**
- ▶ **Nánari kortlagning / staðarval**
  - > **atriði sem laða að og hrinda frá**
- ▶ **Umsjón / stýring svæða, aðhald og þjónusta gagnvart lóðarhöfum**

Viðauki C: Umsagnir

From: Sara Ósk Rodríguez Svönudóttir
Sent: 21. mars 2018 08:51
To: USK Þjónustu netfang; Þór Steinarsson
Subject: Athugasemd frá Hverfisráði Kjalarness fundur 162 8.mars 2018

Góðan dag, eftirfarandi athugasemd var gerð á fundi 162 hjá hverfisráði Kjalarness dags 08.03.18:

Lögð fram til kynningar útskrift úr gerðarbók Umhverfis- og skipulagssvið frá 14. febrúar varðandi aðalskipulag – Iðnaður og önnur landfrek starfsemi.

Ákveðið var að senda inn eftirfarandi athugasemd á Umhverfis- og skipulagssvið:

Hverfisráð Kjalarness bendir á hversu miklar afleiðingar breytingar á skipulagi og breyttri starfsemi geta haft í för með sér. Hverfisráðið brýnir fyrir þeim sem ákvarðanir taka í skipulagsmálum að nú þegar hafa verið samþykktar breytingar á skipulagi og starfsemi sem menn virðast ekki hafa áttað sig á fyrirfram að myndu hafa slæmar afleiðingar. Dæmi um þetta eru mikil óþægindi vegna hljóðmengunar á öllu Kjalarnesi vegna skotsvæðisins í Alfsnesi. Einnig vegna leyfisveitinga til verksmiðjubúa sem valda lyktarmengun og loftmengun hjá íbúum og truflar aðra starfsemi svo sem útivist.

Einnig bendir ráðið á að á öllum stöðum við sjó sem eru til skoðunar í þessu verkefni er viðkvæmt vistkerfi. Mikið landbrot er á Kjalarnesi og virðist dæling efnis úr sjó í langan tíma nálægt landi hafa aukið hraða landbrotsins. Íbúar á Kjalarnesi hafa fylgst með hvernig ströndin færast inn í landið, t.d. hefur þurft að færa girðingar í grennd við Grundarhverfi í tvígang frá síðustu aldamótum (frá árinu 2000) vegna landbrots.

Íbúar í grennd við Hvalfjarðargöng hafa skjalfest með myndum ótrúlega breytingu á ströndinni frá því að göngin voru tekin í notkun en þá var rafmagnsstrengur leiddur í göngin í stað þess að liggja á hafsbotni. Dæluskip geta því athafnað sig án þess að þurfa að taka tillit til rafmagnskapals í sjónum og hafa því líklega dælt efni úr sjó nær landi.

Á þetta er bent til að minna á að breytingar á landnotkun og breytt starfsemi eru keðjuverkandi og eins og dæmin sanna geta þær haft óafturkræfar afleiðingar. Kjalarnes er grænt svæði í borginni, dýrmætt fyrir þá sem þar búa og leggja þangað leið sína til útivistar. Þess vegna þarf að ganga varlega um strandlengjuna og gæta vel að þeirri byggð sem fyrir er í nágrenni við fyrirhuguð framkvæmdasvæði. Sérstaklega er minnt á byggðina í Kollafirði sem er í næsta nágrenni við Esjumela.

Með kveðju,
Sara Ósk Rodríguez Svönudóttir
Afbrotapræðingur,
Verkefnastjóri félagsauðs og frístunda
saraosk@reykjavik.is
S: 664 0756

Miðgarður, Þjónustumiðstöð Grafarvogs og Kjalarness
Gylfahlöt 5, 112 Reykjavík
Sími: 411 1400

Reykjavík, 5. 3. 2018
Tilvísun: 2011070006/EBH
Tilv. ykkar:

Ann María Andreassen
Umhverfis- og skipulagssvið Reykjavíkur
Borgartúni 12- 14
105 Reykjavík

Efni: Aðalskipulag Reykjavíkur 2010-2030, iðnaður og önnur landfrek starfsemi.

Vegagerðin gerir ekki athugasemdir við lýsingu að skipulagsbreytingu en bendir á mikilvægi greiðra og öruggra samgangna í tengslum við iðnaðarsvæði og hafnarsvæði. Sérstaklega er bent á mikilvægi Sundabrautar og að samkomulag liggi fyrir við Vegagerðina um lausn. Vegagerðin óskar eftir náinni samvinnu varðandi allar breytingar sem haft geta áhrif á núverandi og framtíðar vegi í umsjá Vegagerðarinnar. Þá er einnig átt við ef breyting á skipulagi hefur áhrif á umferðarmagn eða eðli umferðar.

Virðingarfyllst,

Erna Bára Hreinsdóttir,
forstöðumaður Skipulagsdeildar

Afrit: Jónas Snæbjörnsson, sviðsstjóri Þróunarsviðs Vegagerðarinnar og Svanur Bjarnason, svæðisstjóri Suðursvæðis Vegagerðarinnar.

Samtök sveitarfélaga á höfuðborgarsvæðinu

Reykjavíkurborg

Borgartúni 12-14
105 Reykjavík

Kópavogur, 12.03.2018
1802001 SB

Efni: **Iðnaður og önnur landfrek starfsemi. Aðalskipulag Reykjavíkur**

Á 82. fundi svæðisskipulagsnefndar höfuðborgarsvæðisins, þann 2. mars 2018 s.l. var fjallað um ofangreint málefni.

Eftirfarandi var bókað:

Verklýsing til umsagnar sbr. 1. mgr. 30. gr. skipulagslaga.

Í verkefnislýsingunni kemur fram að umrædd breyting varðar að líkindum ekki stefnu svæðisskipulags höfuðborgarsvæðisins. Breytingartillögur munu einkum ná til svæða sem eru innan vaxtarmarka svæðisskipulagsins og einkum varða endurskilgreiningu landnotkunarheimilda á einstökum atvinnusvæða. Við vinnuna verður horft til greiningar sem svæðisskipulagsnefnd er að láta vinna um landþörf iðnaðar- og athafnasvæða á höfuðborgarsvæðinu öllu

Niðurstaða:

Svæðisskipulagsnefnd gerir ekki athugasemdir við verklýsinguna enda verði horft til greiningar svæðisskipulagsnefndar um landþörf iðnaðar- og athafnasvæða á höfuðborgarsvæðinu öllu. Mikilvægt er að viðhafa gott samstarf allra sveitarfélaganna þegar kemur að staðsetningu á starfsemi sem hefur ónæði í för með sér.

Virðingarfyllt,

Hrafnkell A. Proppé

Svæðisskipulagsstjóri höfuðborgarsvæðisins

Umhverfis- og skipulagssvið - Skipulagsfulltrúi
Borgartúni 12-14
105 REYKJAVÍK

Reykjavík, 13. mars 2018
Tilvísun: 2018010050/10.3

Efni: Umsögn Heilbrigðiseftirlits Reykjavíkur um breytingu á Aðalskipulagi Reykjavíkur 2010-2030, iðnaður og önnur landfrek starfssemi

Vísað er til bréfs skrifstofu skipulagsfulltrúa dags. 21. febrúar 2018 þar sem óskað er umsagnar Heilbrigðiseftirlits Reykjavíkur (HER) um drög að tillögu umhverfis- og skipulagssviðs að breytingu á Aðalskipulagi Reykjavíkur 2010-2030, iðnaður og önnur landfrek starfssemi. Breytingin felst í endurmati á stefnu um einstök atvinnusvæði í ljósi nýrrar stöðu og á grundvelli heildstæðrar greiningar á iðnaðar- og athafnasvæðum á höfuðborgarsvæðinu öllu. HER hefur farið yfir erindið og þau gögn sem því fylgja.

Með þessum breytingum á aðalskipulagi er ætlunin að endurmeta landþörf iðnaðarstarfsemi í borginni og skilgreiningar einstakra atvinnusvæða í aðalskipulaginu í ljósi þess að þörf er á fleiri iðnaðarsvæðum en fram koma í núgildandi aðalskipulagi. Í gögnunum kemur fram að ætlunin sé að endurskilgreina svæði eins og Esjumela og Hólmsheiði með það í huga að þessi svæði sem í dag eru skilgreind sem athafnasvæði geti tekið við iðnaðarstarfsemi. HER bendir á að þess þarf að gæta að skipulagsflokkur svæðis endurspegli þá starfsemi sem ætlunin er að staðsetja á hverjum stað og nefnir í því sambandi tillögu að breytingu á deiliskipulagi fyrir athafnasvæðið Esjumelar-Varmidalur og breytingu á aðalskipulagi Reykjavíkur 2010-2030 og nýtt deiliskipulag fyrir efnisvinnslusvæði í Álfsnesvík. Meðfylgjandi eru umsagnir HER um þessi mál.

HER bendir á að Hólmsheiði er í jaðri vatnsverndarsvæðis höfuðborgarsvæðisins þar sem öryggissvæði vegna yfirborðsvatn liggur að svæðinu að hluta, næst Suðurlandsvegi. Eigi að heimila iðnaðarstarfsemi á því svæði væri æskilegt að hún yrði skipulögð fjær öryggissvæðinu. Almennt telur HER að Esjumelar henti betur sem iðnaðarsvæði en Hólmsheiði þar sem það svæði er fjarri vatnsverndarsvæðum og íbúðarbyggð.

HER áskilur sér rétt til að koma með frekari athugasemdir við fyrirhugaðar breytingar á aðalskipulagi hvað þetta varðar á síðari stigum.

Virðingarfyllt
f.h. Heilbrigðiseftirlits Reykjavíkur

Svava S. Steinarsdóttir
heilbrigðisfulltrúi

Kristín Lóa Ólafsdóttir
heilbrigðisfulltrúi

Meðfylgjandi:

Umsögn Heilbrigðiseftirlits Reykjavíkur dags. 23. febrúar 2018 um breytingar á deiliskipulagi fyrir athafnasvæðið Esjumelar-Varmidalur.

Meðfylgjandi:

Umsögn Heilbrigðiseftirlits Reykjavíkur dags. 19. febrúar um skipulagslýsingu vegna breytingar á aðalskipulagi Reykjavíkur 2010-2030 og nýs deiliskipulags fyrir efnisvinnslusvæði í Álfsnesvík.

Efni: Umsögn Heilbrigðiseftirlits Reykjavíkur um skipulagslýsingu vegna breytingar á aðalskipulagi Reykjavíkur 2010-2030 og nýs deiliskipulags fyrir efnisvinnslusvæði í Álfsnesvík

Vísað er til bréfs skrifstofu skipulagsfulltrúa dags. 23. janúar 2018 þar sem óskað er umsagnar Heilbrigðiseftirlits Reykjavíkur (HER) um verklýsingu vegna breytingar á aðalskipulagi Reykjavíkur 2010-2030 og nýs deiliskipulags fyrir efnisvinnslusvæði í Álfsnesvík. Svæðið við Álfsnesvík, er í Aðalskipulagi Reykjavíkur 2010-2030 skilgreint sem opið svæði og er Sundabraut áformuð í jaðri svæðisins. HER hefur farið yfir erindið og gögn sem því fylgja og gerir eftirfarandi umsögn.

Almenn umsögn:

Að mati HER er ekki rétt, eins og kemur fram í kafla 2 á bls. 6, að starfsemi Björgunar sé ekki mengandi iðnaðarstarfsemi þar sem hún felist einkum í flutningi og vinnslu náttúrulegra jarðefna. Starfsemin hefur í för með sér rykmengun, hávaðamengun, grugg og setmyndun. Ítrekaðar kvartanir hafa borist frá íbúum í Bryggjuhverfi og Grafarvogi vegna starfseminnar á núverandi athafnasvæði og margvíslegt ónæði verið staðfest af HER. Mikil umferð til og frá athafnasvæði, ryk, titringur, setmyndun og hávaði eru helstu umkvörtunarefni. Benda má á að í texta er tekið fram að starfsemin eigi heima á iðnaðarsvæði, sbr. skipulagsreglugerð. Ennfremur að svæðið verði skilgreint sem iðnaðarsvæði, með sérstökum skilmálum sem lúta að sérstöðu starfseminnar. Í ljósi ofangreinds telur HER að taka þurfi fram í verkefnalýsingu að starfsemin sé mengandi iðnaðarstarfsemi og sé starfsleyfissskyld skv. lögum nr. 9/1998.

Huga þarf að fráveitumálum fyrir svæðið en í gögnunum kemur ekki fram hvert eigi að leiða skólp frá athafnasvæðinu. Nauðsynlegt er að búið sé að leysa það mál og gera grein fyrir því í deiliskipulagi hvaða lausn verði fyrir valinu. Þá þarf að gera grein fyrir frárennsli frá efnisvinnslunni sjálfri en nauðsynlegt er að leiða vatn frá vinnslunni í gegnum settjarnir til að koma í veg fyrir grugg og setmyndun. Grugg- og setmyndun gætu haft áhrif í Leirvogi sem er skilgreindur sem viðkvæmur viðtaki og haft áhrif á gengd laxfiska upp í Leirvogsa. Meta þarf hve margar og hve stórar tjarnir þarf til að hreinsun vatns sé nægjanleg. Nauðsynlegt er að framkvæma þetta mat sem fyrst til að leiða í ljós hvort tjarnirnar rúmist innan fyrirhugaðs deiliskipulagssvæðis.

Ráðgert er að meta hvort umferð frá svæðinu valdi því að umferðarhávaði fari yfir mörk í íbúðarbyggð. HER vill benda á og telur mikilvægt að metin séu áhrif hávaðamengunar frá starfseminni sjálfri. Athuga þarf hvort hávaði geti magnast upp við endurkast í Esjuhlíðum eins og raunin er með hávaða frá nærliggjandi skotvöllum. Auk þess þarf að meta hvort hávaði frá hörpun og dælingu úr skipum geti borist að íbúðarbyggð á Kjalarnesi.

Umhverfis- og skipulagssvið - Skipulagsfulltrúi
Borgartúni 12-14
105 REYKJAVÍK

Reykjavík, 23. febrúar 2018
Tilvísun: 2018020189

**Efni: Umsögn um breytingar á deiliskipulagi fyrir athafnasvæðið
Esjumelar-Varmidalur.**

Heilbrigðiseftirlit Reykjavíkur (HER) hefur tekið til umsagnar tillögu að breytingu á deiliskipulagi fyrir athafnasvæðið Esjumelar-Varmidalur. Tillagan breytir eldra deiliskipulagi athafnasvæðis á Esjumelum sem samþykkt var 6. október 2016. HER hefur farið yfir tillöguna ásamt greinargerð dags. 1. nóvember 2017 og gerir eftirfarandi athugasemdir.

Í greinargerðinni, kafla 2, kemur fram að svæðið sé skilgreint sem athafnasvæði þar sem gert er ráð fyrir atvinnustarfsemi þar sem lítil hætta er á mengun, s.s. léttum iðnaði. Nú liggja fyrir áform um að starfsemi Íslenska Gámafélagsins muni flytjast inn á svæðið. Fyrirtækið er með umfangsmikla opna jarðgerð, flutning og meðhöndlun úrgangs. Að mati HER flokkast þessi starfsemi ekki sem atvinnustarfsemi sem lítil hætta stafar af. Skilgreina ætti svæði fyrir þessa tegund starfsemi sem iðnaðarsvæði, ekki athafnasvæði.

Hvað varðar aðrar athugasemdir við skipulagið vísar HER til meðfylgjandi umsagnar eftirlitsins dags. 5. janúar sl. um skýrslu Mannvits og Veitna, "Meðhöndlun ofanvatns á Esjumelum (deiluskipulagssvæði B) Forhönnun", dags. 22. desember 2017.

Virðingarfyllt
f.h. Heilbrigðiseftirlits Reykjavíkur

Svava S. Steinarsdóttir
heilbrigðisfulltrúi

Kristín Lóa Ólafsdóttir
heilbrigðisfulltrúi

Meðfylgjandi:

Umsögn Heilbrigðiseftirlits Reykjavíkur til Veitna ohf., dags. 5. janúar 2018, um drög að ofanvatnsskýrslu dags. 22. desember 2017

Reykjavíkurborg

Ráðhúsinu
101 Reykjavík

SKJALAVER HÖFÐATORGI	
20. APR. 2018	
Málsnr.:	USK 2013020044
Bréfalykill:	3-2

Mosfellsbæ, 16.04.2018
erindi nr. 201802319/19.2 ÓM

Efni: Afgreiðsla skipulagsnefndar vegna erindis yðar

Á 458. fundi skipulagsnefndar Mosfellsbæjar 10. 04. 2018, var neðangreint erindi tekið fyrir og svohljóðandi bókun gerð:

Aðalskipulag Reykjavíkur 2010-2030 - iðnaður og önnur landfrek starfs

Á 457. fundi skipulagsnefndar 16. mars 2018 var gerð eftirfarandi bókun: "Skipulagsnefnd hefur efasemdir vegna fyrirhugaðra breytinga og óskar eftir kynningu frá Reykjavíkurborg á næsta fundi nefndarinnar." Á fundinn mætti Haraldur Sigurðsson frá Reykjavíkurborg.

Umræður um málið.

Skipulagsnefnd leggur áherslu á að ákvarðanir um breytingar á landnotkun athafnasvæða verði ekki teknar fyrir en niðurstaða liggur fyrir í vinnu svæðisskipulagsnefndar um heildaryfirsýn og framtíðarþörf athafnasvæða á höfuðborgarsvæðinu.

Afgreiðsla skipulagsnefndar er gerð með fyrirvara um staðfestingu bæjarstjórnar Mosfellsbæjar og verður yður gert viðvart ef afgreiðsla erindisins verður á annan veg í bæjarstjórn en hér er tilkynnt.

Þetta tilkynnist hér með.

Virðingarfyllst,
f.h. skipulagsnefndar Mosfellsbæjar

Ólafur Melsted
Skipulagsfulltrúi

Athygli er vakin á því að telji einhver rétti sínum hallað með ofangreindri samþykkt er honum heimilt að skjóta máli sínu til úrskurðarnefndar umhverfis- og auðlindamála, Skúlagötu 21, 101 Reykjavík, sbr. 52.gr. laga nr. 123/2010 og lög nr. 130/2011.

Þeir einir geta skotið máli til úrskurðarnefndarinnar sem eiga lögvarða hagsmuni tengda hinni kærðu ákvörðun. Frestur til að skjóta máli til nefndarinnar er einn mánuður frá því að kæranda varð kunnugt eða mátti vera kunnugt um ákvörðun þá sem kæra á. Sé um að ræða ákvörðun sem sætir opinberri birtingu, telst kærufrestur frá birtingu ákvörðunar.

Reykjavíkurborg
Borgatúni 12-14
105 Reykjavík

Reykjavík 22. mars 2018
UST201802-314/B.S.
10.04.02

**Efni: Aðalskipulag Reykjavíkur 2010 - 2030 - iðnaður og önnur landfrek
starfssemi. Verklýsing. Umsögn**

Vísað er til bréfs Reykjavíkurborgar dags. 21. febrúar sl. þar sem óskað er umsagnar Umhverfisstofnunar um ofangreinda verklýsingu.

Um er að ræða endurmat á landþörf iðnaðarstarfsemi í borginni og skilgreiningar einstakra atvinnusvæða í skipulaginu.

Umhverfisstofnun gerir ekki athugasemdir við verklýsinguna að öðru leyti en því að fara ætti með varúð þegar að því kemur að skipuleggja iðnaðarlóðir á vatnsverndarsvæði eins og Hólmsheiði og á fjölsóttum útivistarsvæðum eins og innanverðum Kollafirði.

Virðingarfyllst

Björn Stefánsson
Sérfræðingur

Kristín S. Jónsdóttir
Sérfræðingur

Reykjavíkurborg, umhverfis og skipulagssvið
Ann María Andreasen
Borgartúni 12 - 14
105 Reykjavík

	Reykjavíkurborg Skipulagsfulltrúi	
Mótt.	1.9. MAR. 2018	sign
Skjaln.		Ábm.

Reykjavík, 15. mars 2018

Tilvísun: 201802063 / 3.2

Efni: Lýsing - Iðnaður og önnur landfrek starfsemi

Vísað er til erindis Reykjavíkurborgar, dags. 21. febrúar 2018, þar sem óskað er eftir umsögn Skipulagsstofnunar um lýsingu, dags. í febrúar 2019 vegna breytingar á aðalskipulagi, sbr. 1. mgr. 30. gr. skipulagslaga.

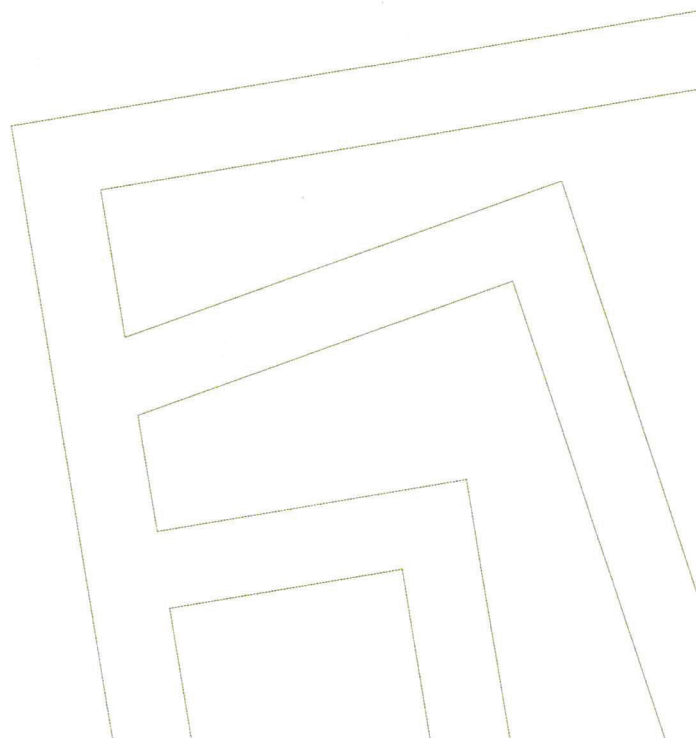
Viðfangsefni fyrirhugaðrar skipulagstillögu er í meginatriðum að endurmeta stefnu um einstök atvinnusvæði á grundvelli heildstæðrar greiningar á iðnaðar- og athafnasvæðum á höfuðborgarsvæðinu.

Skipulagsstofnun hefur farið yfir lýsinguna og bendir Reykjavíkurborg á að skoða í skipulagsferlinu hvort endurskoðun stefnu um atvinnusvæði hafi áhrif á innviði svo sem í tengslum við þörf eða flutning á orku, vatni og frárennsli eða samgöngur. Í fyrirhuguðu umhverfismati þarf að tilgreina með skýrari hætti hvað viðmið eru lögð til grundvallar mati á áhrifum breytingarinnar í stað þess að nefna eingöngu lög, reglugerðir eða markmið áætlaða.

Einnig telur Skipulagsstofnun tilefni til að samtvinna vinnu við fyrirhugaða endurskoðun við skipulagsbreytingu sem þegar er í ferli og snýr að starfsemi Björgunar í Álfsnesvík.

Birna Björk Árnadóttir

GARÐABÆR
www.gardabaer.is

		Reykjavíkurborg Skipulagsfulltrúi
Mótt. 09. JÚLÍ 2018		sign
Skjalnúmer.		Áhmr.

Reykjavíkurborg
Ráðhúsinu
101 Reykjavík

Garðabæ, 03.07.2018
Mál nr. 1806438

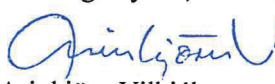
Efni: Aðalskipulag Reykjavíkur 2010-2030, Iðnaður og önnur landfrek starfsemi

Á fundi skipulagsnefndar þann 29.06.2018 var tekið fyrir ofangreint mál og eftirfarandi bókun gerð.

„Lögð fram drög að tillögu að breytingu á Aðalskipulag Reykjavíkur 2010-2030 ásamt drögum að umhverfisskýrslu varðandi mögulegar breytingar á iðnaðar- og athafnasvæðum í Reykjavík. Í viðauka fylgir einnig greining VSÓ ráðgjafa á atvinnusvæðum á höfuðborgarsvæðinu. Skipulagsnefnd gerir ekki athugasemd við tillöguna.“

Afgreiðslu málsins er vísað til bæjarstjórnar.

Virðingarfyllst,

Arinbjörn Vilhjálmsson
skipulagsstjóri

Reykjavíkurborg
Borgatúni 12-14
105 Reykjavík

Reykjavík 21. ágúst 2018
UST201806-353/B.S.
10.04.02

Efni: Aðalskipulag í Reykjavík - iðnaður - landfrek starfsemi. Drög. Umsögn

Vísað er til bréfs Reykjavíkurborgar dags. 28. júní sl. þar sem óskað er umsagnar Umhverfisstofnunar um ofangreind drög og umhverfisskýrslu.

Umhverfisstofnun telur að í umræddum drögum sé gerð fullnægjandi grein fyrir þeim umhverfisþáttum sem fyrirhugað er að leggja áherslu á við mat áhrifum þeirra valkosta sem fjallað verður um í umhverfismati tillögunnar.

Beðist er velvirðingar á því hversu dregist hefur að svara þessu erindi.

Virðingarfyllst

Björn Stefánsson
Sérfræðingur

Agnar Bragi Bragason
Teymisstjóri

Umhverfis- og skiplagssvið Reykjavíkurborgar
b.t Haraldur Sigurðsson
Borgartúni 12 - 14
105 Reykjavík

Reykjavík 23. ágúst 2018

UMSÖGN UM TILLÖGU AÐ BREYTINGU Á AÐALSKIPULAG (DRÖG).

Með skeyti þann 27. júní 2018 var SORPU gefinn kostur á að koma á framfæri athugasemdum við drög að breytingu á aðalskipulagi Reykjavíkur „Iðnaður og önnur landfrelk starfsemi, breyting nr. 26, júní 2018“. Einnig fylgdi með drög að „Umhverfisskýrslu“ unnin af VSÓ og dagsett júní 2018. Fjallað er um þróun á Gufunessvæðinu þó ekki séu lagðar til breytingar á þessu stigi og svo fjallað um breytingu í Álfsnesi.

GUFUNES

SORPA bs. vill benda á að starfsemi SORPU í Gufunesi þjónar íbúum alls höfuðborgarsvæðisins enda SORPA stofnuð til að þjóna íbúum allra sveitarfélaganna. Flutningur á starfsemi SORPU úr Gufunesi verður því að gerast í samstarfi allra eigenda. Augljós staðsetning fyrir þá starfsemi sem SORPA er með í Gufunesi liggur ekki fyrir en með tilkomu Sundabrautar munu skapast möguleikar til flutnings. Einnig er rétt að haft sé í huga á uppbyggingarfasa á svæðinu að umferðaröryggi og umferðarflæði að móttökustöð SORPU í Gufunesi sé tryggt.

ÁLFSNES

Breyting á orðalagi í aðalskipulagi er forsenda þess að hægt sé að frá framlengt starfsleyfi fyrir urðunarstaðinn í Álfsnesi fyrir þann tíma sem upphaflegt starfsleyfi átti að gilda (út árið 2020). Urðunarstaðurinn er í dag á undanþágu frá starfsleyfi sem rennur út í október á þessu ári. SORPA telur því mjög mikilvægt að þessi orðalagsbreyting nái fram að ganga.

UMFJÖLLUN UM UMHVERFISSKÝRSLU

Hvað varðar Umhverfisskýrslu sem fylgdi drögum þá vill SORPA vekja athygli á eftirfarandi:

Í kafla 3.7 þar sem fjallað er um hugsanlegar breytingar á svæðum merktum **I2/H6/E5: Álfsnes-Kollafjörður (b. Svæði stækkað til suðurs)** og kafla 3.8 þar sem fjallað er um breytingu á svæði merktu **I5: Álfsnes (b. Svæði stækkað til norðurs/suðurs/austurs)** er vikið að breytingum á skilmálum þ.a. þeir verði aðlagaðir og „...heimild verði fyrir moltugerð á svæðinu“. SORPA gerir eftirfarandi athugasemdir við þessar hugmyndir:

- SORPA er að hefja byggingu gas- og jarðgerðarstöðvar á svæðinu skv. sérstöku eigendasamkomulagi frá 2013. Hluti verkefnisins er jarðgerð (moltugerð) og var það krafa Mosfellsbæjar að öll starfsemin yrði innanhúss vegna hættu á lyktarmengun. Því eru þessar fyrirætlanir í umhverfisskýrslu í algerri mótsögn við þær kröfur sem gerðar eru á SORPU af eigendum fyrir samskonar starfsemi (moltugerð) og verður ekki séð af hverju á nú að leyfa slíka starfsemi nema þá að gerð sé sama krafa þ.e.a.s. um að öll slík moltugerð sé innanhúss. Í þessu sambandi er rétt að hafa eftirfarandi í huga:

- Næstu íbúðarhús í Leirvogstunguhverfi Mosfellsbæjar er í um 2,3 kílómetra fjarlægð frá hugsanlegri stækkun á svæði merktu I5. Þrátt fyrir þessa fjarlægð eru miklar kvartanir íbúa í Leirvogstungu út af lykt frá starfseminni í Álfsnesi.
- Verði stækkun svæðisins I5 til suðurs og moltuvinnsla leyfð, eru enn frekari líkur á lyktarkvörtunum í Mosfellsbæ. Ystu mörk urðunarsvæðis og að Leirutanga í Mosfellsbæ er 1,8 km. Stækkun til suðurs stýttir þá vegalengd.
- Það virðist vera að skýrsluhöfundar geri sér ekki grein fyrir verulegum kvörtunum vegna lyktar frá moltuframléiðslu í Gufunesi – kvörtunum sem ekki voru fyrir hendi áður en sú starfsemi hófst á vegum tveggja einkafyrirtækja, undir berum himni í næsta nágrenni íbúðabyggðar. Sömu leiðis má benda á kvartanir íbúa á Völlunum í Hafnarfirði vegna moltuvinnslu við Stórhöfða, sunnan Hamranes sem er í um 2 km fjarlægð frá næstu íbúðabyggð. Stækkun svæðisins (I5) til suðurs, með leyfi til moltuvinnslu undir berum himni mun verulega auka líkur á lyktarkvörtunum og mun því hafa verulega neikvæð áhrif á lýðheilsu.
- Rétt er líka að benda á að það var að kröfu Mosfellsbæjar sem gas- og jarðgerðarstöð var valinn staður vestan urðunarstaðarins til að minnka líkurnar á lyktarmengun og hafa starfsemina úr augsýn íbúa Mosfellsbæjar. Moltuvinnsla á stækkun I5 svæði til suðurs er því í algerri mótsögn við fyrri ákvarðanir um staðsetningu á vinnslu með úrgang.

Virðingarfyllst
f.h. SORPU bs.

Björn H. Halldórsson
framkvæmdastjóri

Samtök sveitarfélaga á höfuðborgarsvæðinu

Reykjavíkurborg
Skipulag- og umhverfisráð
Borgartúni 12-14
105 Reykjavík

Kópavogur, 24.08.2018
1802001 SB

Efni: Aðalskipulag Reykjavíkur: Iðnaður og önnur landfrek starfsemi

Á 84. fundi svæðisskipulagsnefndar höfuðborgarsvæðisins, þann 17. ágúst s.l. var fjallað um ofangreint málefni.

Eftirfarandi var bókað:

Verklýsing lögð fram til umsagnar sbr. 1. mgr. 30. gr skipulagslaga.

Tilgangur með gerð rammahluta aðalskipulags er að leggja meginlínu í skipulagi Hnoðrahólts og Vífilsstaðalands með það að markmiði að ákvarða nánar um landnotkun, svo sem meginþætti þjónustukerfa og að afmarka byggingarsvæði og/eða áfanga deiliskipulagsáætlana. Rammahluti aðalskipulags hefur lögformlegt gildi og gildir sama málsmeðferð og um aðalskipulag. Af þeim sökum kemur til umsagnar svæðisskipulagsnefndar.

Í verkefnislýsingunni koma tengslin við svæðisskipulagið glögglega fram og að skipulagsvinnan þurfi að taka mið að því.

Niðurstaða:

Svæðisskipulagsnefnd gerir engar athugasemdir við verkefnislýsinguna.

Virðingarfyllt,

Hrafnkell A. Proppé

Svæðisskipulagsstjóri höfuðborgarsvæðisins

Helena Stefánsdóttir

Frá: Gunnar Lúðvíksson <gunnarlu@seltjarnarnes.is>
Sent: 29. ágúst 2018 15:14
Til: USK Skipulag
Efni: Aðalskipulag Reykjavíkur 2010-2030, Iðnaður og önnur landfrek starfsemi. Tillaga að breytingu á aðalskipulagi (drög).

Góðan daginn

Miðvikudaginn 22. ágúst 2018 kl. 17:00 kom bæjarstjórn Seltjarnarness saman til fundar í fundarsal sínum að Austurströnd 2 og var eftirfarandi bókað:

1. Mál nr. 2018070083

Heiti máls: Aðalskipulag Reykjavíkur 2010-2030, Iðnaður og önnur landfrek starfsemi. Tillaga að breytingu á aðalskipulagi (drög).

Lýsing: Lögð fram sbr. 2. mgr. 30. gr. skipulagslaga nr. 123/2010, ásamt umhverfisskýrslu, sbr. lög nr. 105/2006 um umhverfismat áætlana.

Afgreiðsla: *Nefndin gerir ekki athugasemdir en hefur áhyggjur af þungaflutningum að og frá Örfirisey.*

Bæjarstjórn samþykkir samhljóða afgreiðslu Skipulags- og umferðarnefndar.

Með kveðju
Gunnar Lúðvíksson, fjármálastjóri
Bæjarskrifstofur Seltjarnarness
Austurströnd 2, 170 Seltjarnarnes
Sími: 595 9100, Fax: 595 9101
Netfang: gunnarlu@seltjarnarnes.is

Fyrirvari/Disclaimer: <http://www.seltjarnarnes.is/tolvupostur/>

Umhverfis- og skipulagssvið Reykjavíkurborgar
b.t. Haraldur Sigurðsson
Borgartún 12-14
105 Reykjavík

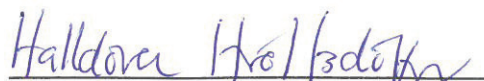
Reykjavík, 23. ágúst 2018

Varðar: Drög að tillögu að breytingu á Aðalskipulagi Reykjavíkur 2010-2030 varðandi iðnaðar- og athafnasvæði í Reykjavík

Faxaflóahafnir hafa farið yfir drög að tillögu að breytingu á Aðalskipulagi Reykjavíkur 2010-2030 ásamt drögum að umhverfisskýrslu, varðandi mögulegar breytingar á iðnaðar- og athafnasvæðum í Reykjavík. Í breytingunni eru bornir saman þrjár valkostir um hvar megi skapa aukið landrými fyrir starfsemi sem almennt á að staðsetja á iðnaðarsvæðum á Hólmsheiði, Esjumelum og/eða Álfsnesi. Breytingin hefur því ekki áhrif á þau hafnarsvæði sem eru nú þegar á skipulagi.

Í umhverfisskýrslunni eru fleiri staðsetningar teknar til skoðunar, þar á meðal Sundahöfn og metið hvort að breyta eigi skilmálum fyrir mengandi starfsemi í Sundahöfn. Eðlilegt er að skoða þau mál betur í framtíðinni og skoða hvaða starfsemi um er að ræða. Í þessu sambandi verður þó að taka tillit til þess að fyrir ákveðna tegund iðnaðarstarfsemi getur verið skynsamlegt að vera staðsett í grennd við hafnarbakka í nálægð við „markaðinn“ til þess að koma í veg fyrir kostnaðarsama og óumhverfisvæna flutninga á efni eða vörum. Með breytingum á skipulagi og byggð við Sævarhöfða er hafnaraðstaða takmörkuð og að lokast, en hún hefur m.a. þjónað fyrirtækjum sem hafa landað þar steinefnum, biki og salti. Það er því brýnt að skipuleggja svæði sem geti tekið við plássfrekri starfsemi og iðnaðarstarfsemi, en jafnfram mikilvægt að huga að flutningaleiðum m.t.t. hagkvæmni og umhverfisáhrifa.

Lóðir á hafnarsvæðum í Reykjavík munu ekki geta tekið við aukinni eða nýrri starfsemi þar sem nánast öllu landi hefur verið ráðstafað og eftrispurn eftir lóðum umfram framboð. Í því sambandi má benda á að Faxaflóahafnir sf. hafa til umráða svæði fyrir atvinnustarfsemi á Grundartanga og að í atvinnustefnu Reykjavíkurborgar er gert ráð fyrir að það svæði geti verið valkostur einhverra fyrirtækja.

Skipulagsfulltrúi Faxaflóahafna

Reykjavík, 4. 9. 2018
Tilvísun: 2011070006/EBH
Tilv. ykkar:

Haraldur Sigurðsson
Umhverfis- og skipulagssvið Reykjavíkur
Borgartúni 12- 14
105 Reykjavík

Efni: Aðalskipulag Reykjavíkur 2010-2030, iðnaðar og athafnarsvæði. Drög að tillögu að breytingu á aðalskipulagi og umhverfisskýrsla.

Í umsögn Vegagerðarinnar á lýsingu að breytingu á aðalskipulagi segir:

Vegagerðin gerir ekki athugasemdir við lýsingu að skipulagsbreytingu en bendir á mikilvægi greiðra og öruggra samgangna í tengslum við iðnaðarsvæði og hafnarsvæði. Sérstaklega er bent á mikilvægi Sundabrautar og að samkomulag liggi fyrir við Vegagerðina um lausn. Vegagerðin óskar eftir náinni samvinnu varðandi allar breytingar sem haft geta áhrif á núverandi og framtíðar vegi í umsjá Vegagerðarinnar. Þá er einnig átt við ef breyting á skipulagi hefur áhrif á umferðarmagn eða eðli umferðar.

Vegagerðin ítrekar ofangreinda umsögn.

Til skoðunar eru breytingar á átta svæðum. Flest liggja þau við stofnvegi í umsjá Vegagerðarinnar. Ef breyta á skipulagi óskar Vegagerðin eftir upplýsingum um hvort ætla megi að umferð aukist miðað við það sem gert er ráð fyrir í gildandi áætlunum. Gert er ráð fyrir samráði ef breytingar hafa áhrif á umferð eða veghelgunarsvæði. Tvö svæði hafa orðið fyrir valinu til frekari skoðunar:

AT5. Esjumelar við Vesturlandsveg.

AT4. Hólmsheiði við Suðurlandsveg. Vísað er í samráðsfundi Vegagerðarinnar með Reykjavíkurborg og Mosfellsbæ vegna tenginga iðnaðarsvæða beggja vegna Nesjavallavegar(435) og tenginga við hann. Núverandi tenging að fangelsi er til bráðabirgða. Ekki verða heimilar frekari tengingar við Hringveg (Suðurlandsveg).

Virðingarfyllst,

Erna Bára Hreinsdóttir,
forstöðumaður Skipulagsdeildar

Afrit: Jónas Snæbjörnsson, sviðsstjóri Þróunarsviðs Vegagerðarinnar og Svanur Bjarnason, svæðisstjóri Suðursvæðis Vegagerðarinnar.

Tillaga að breytingu á Aðalskipulagi Reykjavíkur 2010-2030 – Iðnaður og önnur landfrek starfsemi.

Umsögn skrifstofu umhverfisgæða

Forsendur umsagnar:

Á fundi umhverfis- og heilbrigðisráðs Reykjavíkur 14. nóv. sl. var óskað eftir umsögn skrifstofu umhverfisgæða um drög að tillögu umhverfis- og skipulagssviðs að breytingu á Aðalskipulagi Reykjavíkur 2010-2030 nr. 26. Iðnaður og önnur landfrek starfsemi.

Í ljósi áhersla Aðalskipulags Reykjavíkur 2010-2030 um þéttingu byggðar er gert ráð fyrir að landfrek atvinnu- og iðnaðarsvæði færast í útjaðra borgarinnar. Hólmsheiði og Esjumelar eru þar skilgreind sem meginuppbyggingarsvæði fyrir lítt mengandi athafnasvæði en Álfsnes fyrir mengandi iðnað. Landþörfin, bæði magn og eðli, ræðst mest af nauðsynlegum flutningi núverandi athafna- og iðnaðarstarfsemi en minna er um nýja aðila. Eins og kemur fram í aðalskipulagsbreytingartillögunni er mesta áskorunin fólgin í að finna starfsemi sem er í senn landfrek, hafnsækin og mengandi landrými sem hentar.

Í breytingartillögunni eru bornir saman þrír valkostir fyrir framtíðariðnaðar- og athafnasvæði. Einblínt er á að bera saman möguleika á Hólmsheiði, Esjumelum og Álfsnesi. Önnur skilgreind iðnaðar- og athafnasvæði í aðalskipulaginu t.d. Gufunes og Sundahöfn voru ekki tekin með vegna breyttra forsenda um framtíð þeirra svæða en ljóst er að ekki sé svigrúm þar fyrir aukna landnotkun fyrir athafnir eða iðnað umfram það sem nú er.

Sérstaklega var skoðað hvort skilgreindu athafnasvæðin á Esjumelum, Hólmsheiði og Álfsnesi geti fengið víðari heimildir þ.e. geti einnig hýst margvíslegan iðnað eða að hluta til verið breytt í iðnaðarsvæði. Ljóst er að þau skilgreindu athafnasvæði eru mjög rúmgóð eins og þau eru skilgreind í dag. En mikilvægt er að horfa til hvaða umhverfisáhrifa mun gæta með breyttum landnotkunarheimildum. Þess vegna fylgir umhverfisskýrsla tillögunni.

Meðfylgjandi umhverfisskýrsla er ekki sérstaklega fyrir aðalskipulagsbreytinguna heldur var almennt horft til valkosta sem geta uppfyllt markmið aðalskipulags um starfsemi á eldri atvinnusvæðum. Því voru mun fleiri svæði en Hólmsheiði, Esjumelar og Álfsnes með í samanburðinum – einnig Hálsar og Höfðar, Sundahöfn, Saltvík og Gufunes. Fyrir hvert svæði voru tilteknir valkostir sem varða mögulega framtíð svæðanna og þeir metnir með tilliti til eftirfarandi umhverfispáttá: lýðheilsu, landrými, landslagi/ásýnd, loftslagsi, verndarsvæða og útivistarsvæða, sjávar og fráveitu og menningarminja. Stuðst er við hefðbundna aðferðafræði umhverfismats við að meta möguleg umhverfisáhrif.

Umsögn skrifstofu umhverfisgæða:

1. Athugasemdir um framsetningu:

Að mati skrifstofu umhverfisgæða er það að sumu leyti óheppilegt að við þessi drög að tillögu að aðalskipulagsbreytingu sé einungis stuðst við umhverfisskýrslu þar sem almennt er skoðað mögulegar breytingar á landnotkun eða skilgreiningum athafna- og iðnaðarsvæða í borginni. Auðvitað er mikilvægt að sú greining sé til staðar og að heildarmyndin liggi að baki ákvarðanatöku, en til

einföldunar hefði mátt útfæra sérstaka umhverfisskýrslu um þessa aðalskipulagsbreytingu þar sem einblínt er á umhverfisáhrif þeirra breytinga sem þar er stungið upp á þ.e. sem varða Hólmsheiði, Esjumela og Álfsnes eingöngu og þá í samræmi við þá valkosti sem eru til skoðunar í aðalskipulagsbreytingartillögunni.

Það virkar nefnilega ruglingslegt að skoða framsetninguna á mati valkosta á meðfylgjandi umhverfisskýrslu þegar ekki er skírskotað beint í áætlaðar aðalskipulagsbreytingar. Það eru ýmsar aðrar forsendur sem koma við sögu á öðrum svæðum sem eru til skoðunar t.d. að Saltvík sé sérstaklega ætlað fyrir matvælaíðnað og því er ekki í umræðunni að iðnaðarsvæðið þar verði stækkað fyrir almennan iðnað og því aldrei valkostur í þeirri umræðu sem t.d. varðar Hólmsheiði, Esjumela og Álfsnes.

2. Skilgreiningar og mat á umhverfisþáttum – almennt:

Að mati skrifstofu umhverfisgæða hefði mátt skilgreina umhverfisþættina betur í upphafi, mikilvæga umhverfisþætti vantar og þá var greiningin á sumum þeirra full rýr á köflum. Það leiðir til þess að vankantar eru á mati á heildaráhrifum og samanburði valkosta.

- Í fyrsta lagi er sérkennilegt að landrými sé skilgreint sem umhverfisþáttur og óljóst hvernig sá þáttur samræmist því gildismati sem umhverfismatið byggist á. Það að nægt landrými sé til staðar er auðvitað jákvætt fyrir tækifæri til landnotkunarbreytingar en felur ekki í sér neina greiningu á hvort það séu jákvæð eða neikvæð umhverfisáhrif sem fylgja þeirri landnotkun og því varla um eiginlegan umhverfisþátt að ræða. Betra hefði verið að hafa flokk um eðli eða gæði landrýmis t.d. hvort um áður raskað land væri að ræða. Það segir sig sjálft að landrými á áður röskuðum svæðum sem hægt sé að nota hljóti að vera jákvæðari umhverfisþáttur en landrými sem er að öllu leyti óraskað. Ef til vill er með notkun þessa umhverfisþáttar verið að vísa í samfélagslegan ávinning þ.e. að landrými losni annars staðar fyrir aðra landnotkun t.d. íbúabyggð og að þar með sé jákvætt að meira landrými sé til staðar, en það hefði þá mátt útskýra mun betur og tilgreina sem samfélagsleg áhrif eins og hefð er fyrir í vinnu við umhverfismat.
- Í öðru lagi vantar alveg umhverfisþátt sem tekur á náttúrufari þ.e.a.s. náttúruminum og líffræðilegri og jarðfræðilegri fjölbreytni. Er umfjöllun um þennan þátt að einhverju leyti felld inn í umhverfisþáttinn „verndarsvæði og útivistarsvæði“. Er það að mati skrifstofu umhverfisgæða ófullnægjandi einföldun. Það að tiltekin náttúrufríbærni séu ekki innan verndarsvæðis útilokar ekki að taka eigi tillit til þeirra, að þau geti hafi mikilvægt hlutverk (t.d. einhvers konar vistkerfajónustu) og eiginlegt gildi í sjálfu sér og að það hafi áhrif á ákvarðanatöku við útfærslur á uppbyggingu svæðanna.
- Það er líka óheppilegt að skeyta saman verndarsvæðum og útivistarsvæðum því mjög ólíkar forsendur búa þar að baki. Atriði sem geta rýrt útivist geta haft lítil áhrif á náttúruvernd og öfugt. Mun eðlilegra er að aðskilja þessi tvö atriði. Útivistargildi er t.d. að mörgu leyti mun betur tengt umhverfisþættinum lýðheilsu.
- Þá var greining á verndarsvæðum innan eða nálægt þeim svæðum sem um ræðir ekki byggð á réttum og uppfærðum upplýsingum eins og kemur fram í umfjöllun um einstök svæði hér á eftir.
- Til að styrkja enn betur heildargildi umhverfismatsins þá þyrfti við áframhaldandi vinnu við þessi drög að athuga fyrir lykilsvæði (Hólmsheiði og Esjumela) hvort ekki megi greina betur

umhverfisþáttinn „loftslag“. Eins og er þá er umfjöllun að mestu sleppt. Sama á við um umhverfisþáttinn „fráveita“ í nokkrum lykiltillfellum. Það rýrir gæði umhverfismats þegar ekki er hægt að meta alla umhverfisþætti sem tilgreindir eru vegna skorts á greiningu og vonandi gefst tækifæri til að bæta úr því.

3. Umhverfismat fyrir einstök svæði.

a. Hólmsheiði:

Skrifstofa umhverfisgæða tekur undir þá niðurstöðu sem sett er fram í drögum að umhverfismati að almennt séð fylgi því neikvæð umhverfisáhrif ef að iðnaður sem ekki telst léttur eða umhverfisvænn flytjist á Hólmsheiði eins og valkostir c, d og e í umhverfismatinu gera ráð fyrir. Þar vegur einna þyngst nálægð við vatnsverndarsvæði Höfuðborgarsvæðisins en Hólmsheiðin er á jaðarsvæði vatnsverndar og mengandi starfsemi því óskynsamleg á svæðinu. Stækkað athafnasvæði kallar einnig á meiri þungaflutninga á svæðinu sem aftur er óheppilegt fyrir jaðarsvæði vatnsverndar. Einnig er bent á að áhrif á verndarsvæði og útivist væru neikvæð. Hér hefði verið mjög gagnlegt að hafa „náttúruminjar og líffræðilega fjölbreytni“ sem umhverfisþátt í matinu. Það er nefnilega mjög auðvelt að benda á nálæg vistkerfi sem hafa hátt verndargildi samkvæmt vistgerðaflokkun Náttúrufræðistofnunar – en það eru Hólmsá og Suðurá sem liggja sunnan og neðan (í landhalla) við Hólmsheiði. Hólmsá flokkast að hluta sem æðplöntustraumvatn samkvæmt vistgerðaflokkun Náttúrufræðistofnunar og hefur mjög hátt verndargildi enda næringarrík og lífauðug. Báðar árnar eru mikilvæg fuglasvæði og búsvæði laxfiska. Aukin umsvif mengandi starfssemi nálægt þessum ám myndi óneitanlega auka hættu á að mengun berist í þær. Í þessu samhengi er því mjög ábótavant að engin umfjöllun er um umhverfisþátt er varðar „fráveitu“ þar sem er ljóst að lausnir fyrir fráveitu- og ofanvatn munu skipta miklu máli við uppbyggingu athafnasvæðisins. Einnig hefði verið hægt að benda á að varplendi mó- og skófugla eru í næsta nágrenni athafnasvæðisins og á þau yrði gengið með frekari stækkun þess.

b. Esjumelar:

Skrifstofa umhverfisgæða telur í ljósi þeirra draga sem hér eru kynnt að bæta þurfi umhverfismatið fyrir Esjumela. Ekki er nægjanlega byggt á þekktum forsendum varðandi skipulag athafnasvæðisins og það vantar umfjöllun um mikilvæga umhverfisþætti. Aftur vantar umfjöllun um áhrif á náttúruvar og líffræðilega fjölbreytni. Innan athafnasvæðisins er stórt votlendissvæði sem fellur undir ákvæði 61. greinar laga um náttúruvernd um sérstaka vernd. Sökum þessa hefur verið lagt til að vernda votlendið með hverfisvernd í deiliskipulagi Esjumela. Það er því ekki rétt sem kemur fram í niðurstöðu umhverfismatsins (Tafla á bls. 17 í umhverfisskýrslunni) að verndarsvæði séu ekki innan reitsins eða nálægt hans eða að þau verði ekki fyrir neinum áhrifum af landnotkunarákvörðunum á svæðinu. Fyrir utan þetta votlendi þá eru viðtakar ofanvatns á svæðinu að hluta til undir verndun en það eru Leirvogsa og Leiruvogur, sem hvoru tveggja eru á náttúruminjasrá og undir hverfisvernd og hluti Leiruvogs er nú þegar friðlýstur. Í drögum að nýju deiliskipulagi Esjumela sem unnið hefur verið að nýlega, er gert ráð fyrir umtalsverðum blágrænum ofanvatnslausnum á athafnasvæðinu. Þessa forsendu og upplýsingar úr þeirri deiliskipulagsvinnu hefði mátt styðjast við í umfjöllun um umhverfisþáttinn fráveitu sem sleppt er í umhverfismatinu. Ljóst er að aukin mengandi starfsemi á svæðinu mun gera enn meiri kröfur um eðli og virkni ofanvatnskerfisins og auka álag á viðkvæma viðtaka. Þess má geta að Kollafjörður sem er viðtaki ofanvatns af norðurhluta Esjumela hefur verið

skilgreindur sem viðkvæmur viðtaki þó hann sé ekki á verndarsvæði. Einnig vantar umfjöllun um áhrif á loftslag, sem væntanlega krefst frekari greiningar á t.d. umferð þungaflutninga.

Sökum þessa atriða sem nefnd hafa verið er ástæða til að vinna þessi drög að umhverfismati um Esjumela betur.

c. Álfsnes

Varðandi umhverfismat um Álfsnes er það að flestu leyti sömu vandkvæðum bundið og áður nefnd dæmi og er t.d. aftur farið rangt með að engin verndarsvæði séu nálægt athafnasvæðinu en bæði Leiruvogur og Þerney eru hverfisvernduð og á náttúruinjasrá og eru hvoru tveggja töluvert nálægt mögulega stækkuðu iðnaðarsvæði í Álfsnesi. Einnig vantar umfjöllun um fráveitu og loftslag og sérkennilegt að ekki var reynt að greina betur hvernig umhverfismat fyrir valkostina gætu verið mismunandi fyrir þessa umhverfisþætti þrátt fyrir einhverja óvissu. Það hlýtur t.d. að vera ljóst að stækkað athafna- eða iðnaðarsvæði kallar á meiri og flóknari fráveitu með tilheyrandi neikvæðum umhverfisáhrifum nálægt viðkvæmum náttúrusvæðum. Þá er umfjöllun um minjar frekar rýr enda ágætlega þekkt að menningarminjar eru í töluverðum mæli á Álfsnesi. Mat á öðrum þáttum eru betri enda um að ræða mat á stækkun á iðnaðarsvæði sem er nú þegar töluvert stórt í dag og þar sem umhverfisáhrif á t.d. lýðheilsu (lyktarmengun) og landslag eru vel þekkt.

Samantekt:

Að flytja iðnaðarstarfsemi milli borgarhluta í Reykjavík, sérstaklega þegar farið er inn á nokkuð viðkvæm svæði og svæði nálægt náttúruverndarsvæðum, eru ákvarðanir sem þarf að byggja á ítarlegri og faglegri greiningu. Að mati skrifstofu umhverfisgæða eru annmarkar á þeim drögum að umhverfismati sem unnin hafa verið fyrir Reykjavíkurborg í tengslum við aðalskipulagsbreytingu um iðnaðarsvæði – sér í lagi val á umhverfisþáttum þar sem grundvallarþáttum eins og náttúrufari og líffræðilegri fjölbreytni er ekki gerð skil. Þá er skortur á greiningu á lykilorðum sem þó eru hluti af matinu þ.e. loftslag og fráveitu m.a. fyrir lykilsvæðin Esjumela og Hólmsheiði. Einnig er greining á náttúruverndargildi svæða ekki byggð á nægjanlegum upplýsingum. Þá er uppbygging umhverfismatsins sem lagt er til grundvallar fyrir aðalskipulagsbreytinguna ef til vill full viðtæk fyrir þá tiltölulega afmörkuðu tillögur sem um ræðir. Að mati skrifstofu umhverfisgæða væri betra að hafa í það minnsta til viðbótar sértækara umhverfismat fyrir aðalskipulagsbreytinguna eingöngu þar sem hægt er að rýna betur í staðbundin atriði og bera saman valkostina sem um ræðir á afmarkaðan hátt, frekar en að styðjast einungis við viðtækt umhverfismat um flutning iðnaðarsvæða almennt. Þetta er sérstaklega mikilvægt í ljósi þeirra annmarka sem eru á því mati og bent hefur verið á. Þar fyrir utan þá vantar í drögunum að breytingartillögunni meiri umfjöllun um hvernig umhverfisskýrslan styður við endanlegt mat á valkostum tillögunnar.

Þar sem um drög að umhverfismati er að ræða þá ætti að gefast tækifæri til að vinna þetta umhverfismat betur og sér í lagi bæta við upplýsingum um mikilvæga umhverfisþætti og stöðu náttúruverndar sem skortir í matið. Skrifstofa umhverfisgæða er reiðubúin til að veita nauðsynlega ráðgjöf ef þess er óskað.

f.h. skrifstofu umhverfisgæða,

Borgartún 12-14
105 Reykjavík
Sími 411 1111
Bréfsími 411 8505
www.reykjavik.is

Reykjavíkurborg
Umhverfis- og skipulagssvið

Snorri Sigurðsson, verkefnastjóri.

Borgartún 12-14
105 Reykjavík
Sími 411 1111
Bréfsími 411 8505
www.reykjavik.is

